

LIKKUTEI TORAH • PARSHAS RE'EH • MAAMAR 7

ושמתי כדכד שמשותיך

“Y haré tus ventanas de kadkod”

DEDICADO EN HONOR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

El padre del Rebe, Reb Levi Itzjak

LikuteiTorah.com

LA PARASHÁ JASÍDICA

likuteitorah.com/es/likutei-torah/reeh/7/

1 **ושמתי כדכד שמשותיך. פליגי בה תרין מלאכי ברקיע מיכאל וגבריאל ח"א [חד אמר] שהם וח"א [וחד אמר] ישפה ואמר הקב"ה להוי כדין וכדין.**

“Y haré tus ventanas de kadkod”. Dos ángeles en el firmamento, Mijael y Gavriel, discreparon al respecto: uno dijo shoham y el otro dijo yashfeh. Y el Santo, bendito sea, dijo: “Que sea tanto así como así” (kedein u'chedein).

הענין הוא כי הנה נודע דאתעדל"ת [דאתערותא דלתתא] אתעדל"ע [אתערותא דלעילא]. וצריך להבין מאין בא הכח הזה לאתעדל"ת [לאתערותא דלתתא] להיות בה ועל ידה אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] וגם

La explicación es la siguiente. Es sabido que un despertar desde abajo (isarusa dilesata) [suscita] un despertar desde arriba (isarusa dile'eila). Ahora debemos entender: ¿de dónde obtiene un despertar desde abajo esta fuerza, para que en él y por medio de él haya un despertar desde arriba? Y también debemos

להבין מארז"ל [מאמר רבותינו זכרונם לברכה] שתי שנים ומחצה נחלקו ב"ש [בית שמאי] וב"ה [ובית הלל] אי נוח לאדם שנברא או נוח שלא נברא משנברא עד שנמנו וגמרו נוח לו לאדם שלא נברא יותר משנברא כו'

entender el dicho de nuestros Sabios, de bendita memoria: “Durante dos años y medio discreparon Beit Shamai y Beit Hilel acerca de si es más cómodo para el hombre haber sido creado o que no hubiera sido creado que haber sido creado, hasta que hicieron un recuento y concluyeron: Es más cómodo para el hombre no haber sido creado que haber sido creado”, etcétera.

דהא כתיב וירא אלקים את כל אשר עשה והנה טוב מאד ופסוק זה נאמר אחרי מאמר נעשה אדם שכבר נברא האדם וטוב וישר לפני האלקים את אשר עשה.

Pues está escrito: “Y D'os vio todo lo que había hecho, y he aquí que era muy bueno”; y este versículo fue dicho después de la declaración “Hagamos al hombre”, cuando el hombre ya había sido creado, y lo que Él había hecho era bueno y recto ante D'os.

2 **ואיך נמנו וגמרו לומר נוח לו לאדם שלא נברא כו'. ולהבין כל זה צריך להקדים ביאור ענין ירידת הנשמה לעוה"ז דנודע**

Entonces, ¿cómo pudieron contar y concluir que al hombre le habría sido más conveniente no haber sido creado, etc.? Para comprender todo esto, primero debemos explicar el tema del descenso del alma a este mundo, pues es sabido

שהיא צורך עלייה ומה ענין עלייה זו מאחר שמקור חוצבם ויסודתם של הנשמות הוא מבחי' מחשבה עילאה

que este ocurre en aras de un ascenso. Pero ¿en qué consiste este ascenso? Pues el origen del que fueron talladas las almas y su fundamento provienen del nivel del Pensamiento superior (majshe-vah ilaá),

כי ישראל עלו במחשבה ומשם ירדו להתלבש בגוף ונפש הבהמית איזה עילוי יתעלו עוד הנשמות ביותר אחרי ירידתם לגוף בעוה"ז הגשמי.

pues «Israel ascendió en el pensamiento», y desde allí descendieron para revestirse en un cuerpo y un alma animal. ¿A qué altura aún mayor se elevarán las almas después de descender a un cuerpo en este mundo físico?

אך הנה נודע שהנשמות הן מבחינת פנימיות הכלים דאצילות. והמלאכים הם מבחי' חיצונית הכלים (ועמ"ש מענין מלאכים ונשמות בד"ה מזמור שיר חנוכת הבית) ולהבין ענין הכלים מה ענינם הנה מבשרי אחזה.

Sin embargo, es sabido que las almas provienen de la dimensión interior (pnimiut) de las vasijas del Mundo de Atzilut (Emanación), mientras que los ángeles provienen de la dimensión exterior (jitzoniut) de las vasijas. (Véase lo que está escrito acerca de los ángeles y las almas en el discurso que comienza «Salmo, cántico para la inauguración de la Casa»). Y para comprender qué son las vasijas, consideremos lo siguiente: «De mi carne contemplaré».

כי האדם יש בו גוף ונשמה והנשמה היא המחיה אתהגוף והגוף הוא כלי ומשכן לנשמה המתלבשת בתוך הגוף שהשכל מתלבש במוח וכח הראיה בעין וכח השמיעה באזן כו'.

Pues la persona tiene un cuerpo y un alma. El alma es lo que da vida al cuerpo, y el cuerpo es una vasija y una morada para el alma, que se reviste dentro del cuerpo: el intelecto se reviste en el cerebro, la facultad de la vista en el ojo, la facultad de la audición en el oído, etc.

ועד"ז בכל האברים שהאברים הם בבחי' כלים ומשכן להשראת אור הנשמה השורה ומתלבש בתוכם להיות בהם ועל ידם גילוי הארת הנשמה וכחותיה המתפשטים בהם בכל אבר לפי מזגו ותכונתו.

Y lo mismo sucede con todos los miembros: estos pertenecen a la categoría de vasijas y son una morada para que repose en ellos la luz del alma, que reposa y se reviste dentro de ellos, de modo que en ellos y por medio de ellos se revele la irradiación del alma y sus facultades, que se extienden por ellos, en cada miembro según su temperamento y su naturaleza.

3 והנה הגוף הוא גשמי ואין ערוך לגבי הנשמה שהיא רוחנית ואין יחוס ביניהם כלל ואעפ"כ [ואף על פי כן]

הנשמה מתלבשת בו להחיותו ופועלת הארת כחותיה על ידי הגוף הזה הגשמי דוקא שהשכל

Ahora bien, el cuerpo es físico y no guarda comparación alguna con el alma, que es espiritual; no existe ninguna relación entre ellos. Aun así, el alma se reviste en él para darle vida y hace que sus poderes iluminen precisamente por medio de este cuerpo físico. Pues el intelecto,

שהוא רוחני הוא שורה ומתלבש במוח שבראש האדם שהמוח הוא גשמי ואעפ"כ [ואף על פי כן] נעש כלל ומשכן להשראת השכל שהוא אור הנשמה וכח המתפשט ממנה.

que es espiritual, reposa y se reviste en el cerebro de la cabeza de la persona; el cerebro es físico, y aun así se convierte en una vasija y una morada para que repose el intelecto, que es la luz del alma y una fuerza que se extiende desde ella.

וכמ"כ [וכמו כן] יובן למעלה ג"כ שכל הספירות הן כגופא לגבי נשמתא הוא אור א"ס ב"ה השוכן ומתלבש בהם

Del mismo modo, también se comprenderá lo que sucede Arriba: todas las Sefirot son «como un cuerpo en relación con el alma», [siendo el alma] la Luz Infinita (Or Ein Sof), bendito sea, que mora y se reviste en ellas.

דהיינו שבח"י ח"ע [חכמה עילאה] היא כמו בח"י מוח גשמי שבראש האדם לגבי השכל השורה ומתלבש בו כך עד"מ הוא בח"י ח"ע [חכמה עילאה]

Es decir: el nivel de la Jojmá superior (Jojmá Ilaá) es como el cerebro físico de la cabeza de una persona; así como [el cerebro] se relaciona con el intelecto que reposa y se reviste en él, así, a modo de analogía, es el nivel de la Jojmá superior

(לגבי חכמה סתימאה וכן חסד דאצילות לגבי חסד שלמעלה מאצילות נקרא כגופא לגבי נשמתא כו' וכש"כ [וכל שכן])

(en relación con la Jojmá oculta (Jojmá Stimaá); y asimismo, Jésed de Atzilut, en relación con el Jé-sed que está por encima de Atzilut, es llamado «como un cuerpo en relación con el alma», etc.; y con mayor razón)

לגבי אור א"ס ב"ה שהוא פשוט בתכלית הפשיטות דלאו מכל אליו מדות כלל ולא שייך בו בחינת חכמה כלל ובחינת חכמה היא בחינת עשייה גשמית כולם בחכמה עשית שהוא יתברך רם ונשא כו'

en relación con la Luz Infinita, bendito sea, que es simple con la máxima simplicidad, «no pertenece en absoluto a ninguna de estos atributos»; el nivel de Jojmá no se aplica a ella en absoluto, y el nivel de Jojmá es el nivel de la acción física, [como está escrito:] «Con sabiduría los hiciste a todos», pues Él, bendito sea, es elevado y exaltado, etc.

אלא שאף על פי כן אור א"ס ב"ה שורה ומתלבש בבח ינת חכמה שהוא בחינת ביטול כח מ"ה [מה] כו' Sin embargo, aun así, la Luz Infinita, bendito sea, reposa y se reviste en el nivel de Jojmá, que es el nivel de la autoanulación (bitul), koaj má [«la fuerza de “qué”»], etc.

והחכמה היא רק בחינת כלי ומשכן להשראת אור א"ס ב"ה שבה ועל ידה מתגלה אור א"ס בנאצלים וגם בבי"ע כו'.

Jojmá es únicamente una vasija y una morada para que repose la Luz Infinita, bendito sea; en ella y por medio de ella, la Luz Infinita se revela en los seres emanados, y también en [los mundos de] Beriá, Yetzirá y Asiá, etc.

4 ובוזו יובן מה שנודע שהבריאה היא יש מאין ולכאורה אינו מובן דהא ממך הכל כתיב וכמ"ש הרמב"ם [הרבי משה בן מימון] מאמיתות המצאו נמצא כל הברואים כו' ולמה נק' הבריאה בשם יש מאין.

Con esto entenderemos lo que es sabido: que la creación es algo a partir de la nada (yesh me'ayin). A primera vista, esto no se entiende, pues está escrito: “Todo proviene de Ti”, y, como escribe el Rambam: “De la verdad de Su existencia existen todos los seres creados”, etc. Entonces, ¿por qué se llama a la creación “algo a partir de la nada”?

אך עם הנ"ל יובן כי הנה עצמיות אור א"ס אינו בגדר שיקרא שמו על ההשפעה וההתהוות כמו משפיע להשפעה שלכך נאמר כי הוא צוה ונבראו.

Pero con lo dicho anteriormente se entenderá. La esencia misma de la Luz Infinita (Or Ein Sof) no pertenece a una categoría tal que su Nombre pueda atribuirse a la emanación y al surgimiento de los seres, como un otorgante se relaciona con lo que otorga. Por eso se dice: “Pues Él ordenó y fueron creados”.

פ"י כי הוא עצמותו ומהותו יתברך צוה ונבראו שלא שייך עליו יתברך לומר שברא את העולמות.

Es decir: Él, Su esencia y Su ser, bendito sea, ordenó y fueron creados; pues no corresponde decir de Él, bendito sea, que creó los mundos.

כי לשון ברא משמע שיש כח הפועל בנפעל דהיינו שכח המשפיע ממש נמשך ומלוכש בההשפעה.

Pues el término bará (“creó”) implica que la fuerza del agente está en lo creado; es decir, que la fuerza misma del otorgante se extiende y se inviste en lo que otorga.

אבל בא"ס ב"ה אינו כן שאינו נוגע אליו כלל והוא רק כאלו צוה ונבראו ממילא שאין להם ערך ויחוס אליו כלל.

Pero con el Infinito (Ein Sof), bendito sea, no es así: esto no Lo afecta en absoluto. Es solo como si Él hubiera ordenado y ellos se hubieran creado por sí mismos, pues no guardan con Él comparación ni relación alguna.

ועד"ז יובן מ"ש בזהר בראשית בתחלתו (דף א' ע"ב) בענין מי ברא אלה. עתיקא דקיימא לשאלה ברא אלה ומאן איהו מי כו' ועל דקיימא לשאלה כו' אקרי מי דהא לעילא לית תמן שאלה.

De manera semejante se entenderá lo que está escrito en el Zohar, al comienzo de Bereshit (p. 1b), acerca de “¿Quién (mi) creó estos (eleh)?”: “El Antiguo, que está abierto a la pregunta, creó estos. ¿Y quién es Él? Mi, etc. Y puesto que está abierto a la pregunta, etc., se lo llama Mi, pues más arriba no hay allí pregunta alguna”.

פ"י קיימא לשאלה הוא כשכח הפועל מלוכש בנפעל שאז שייך לחקור ולשאול מי הוא הפועל

El significado de “está abierto a la pregunta” es que la fuerza del agente está investida en lo creado; entonces corresponde investigar y preguntar quién es el agente.

וזה אינו שייך אלא בשמותיו ית' שהוא בחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] שעל זה נאמר ברא לשון נוכח אתה בראת

Y esto solo corresponde a Sus Nombres, bendito sea, que son el nivel de la luz que llena todos los mundos (memalé kol almin); con respecto a esto se emplea el término “creó” en segunda persona: “Tú creaste”,

וכן ואתה מחיה את כולם והיינו לאחר שכבר נתלבש האור בכלים דאצילות הנה בהם ועל ידם מהווה ומחיי ב"י

Y asimismo: «Y Tú das vida a todos». Es decir, después de que la luz ya se ha revestido en las vasijas de Atzilut, en ellas y por medio de ellas Él hace existir y da vida a Beriá, Yetzirá y Asiá.

כי הגם שהתהוות ביי"ע שהם שי ודבר נפרד מאצ"י שהוא אלקות נק' בריאה יש מאין ולא בבחי' השתלשלות עילה ועלול (ע' [עיינן באגה"ק [באגרת הקודש] ד"ה איהו וחיוהי)

Pues aunque el surgimiento de Beríá, Yetzirá y Asiá —que son una existencia (yesh), algo separado de Atzilut, que es divinidad— se denomina creación de algo a partir de la nada, y no una cadena descendente (hishtalshelut) de causa a efecto (véase Iggeres HaKodesh, la sección que comienza «Él y Sus fuerzas vitales»),

מ"מ כלים דאצ"י נעשים נשמה לביי"ע ומתלבשים ממש בהן כנשמתא לגופא ונקראות בשם ממכ"ע [ממלא כל עלמין] (עיינן באגה"ק [באגרת הקודש] ע"פ וילבש צדקה) וע"ז נאמר בראשית ברא אלקים וזהו ממש ענין מי ברא אלה.

sin embargo, las vasijas de Atzilut se convierten en un alma para Beríá, Yetzirá y Asiá y están realmente revestidas en ellas, como un alma en un cuerpo; y son llamadas «la luz que llena todos los mundos» (véase Iggeres HaKodesh sobre el versículo «Y se vistió de justicia»). Acerca de esto se dice: «En el principio, Elokim creó», y esto es exactamente el sentido de «¿Quién creó estos?».

כי אלקים היינו מי אלה. ולכן נק' בחי' זו עתיקא דקיימא לשאלה ומאן איהו מי.

Pues Elokim está formado por [las letras de] mi eleh. Por eso, este nivel es llamado «el Anciano que está dispuesto a ser interrogado», y «¿quién es Él? Mi».

אבל לעילא דהיינו בחי' שלמעלה מהכלים דאצ"י שהוא בחי' סובב כולא עלמין אין שייך בחי' כח הפועל בנפעל אלא ע"ד והחכמה מאין תמצא.

Pero «más arriba», es decir, el nivel que está por encima de las vasijas de Atzilut, que es la luz que circunda todos los mundos (sovev kol almin), no se aplica la noción del poder del hacedor dentro de lo hecho; más bien, es a la manera de «Y la sabiduría, ¿de dónde (me'ayin) se encontrará?».

5 וכמו המוצא מציאה שאינו יודע מאין באה לו. ואין שייך בחינת שאלה ממי בא השפע.

Es como quien encuentra un objeto perdido y no sabe de dónde le llegó. Y no cabe preguntar de quién proviene el flujo de abundancia,

דהיינו מי ברא אלה שהרי בבחי' זו אין שייך כלל לומר ברא אלא ע"ד צוה ונבראו כו' כנ"ל שהוא למעלה מעלה מבחי' ומדרגת ברא אלקים שהוא ענין מי ברא אלה.

es decir, «¿Quién creó estos?», pues en este nivel no cabe decir en absoluto «creó», sino solo en el sentido de «Él ordenó y fueron creados», etc., como se explicó antes; esto está muy, muy por encima del nivel y rango de «Elokim creó», que es el sentido de «¿Quién creó estos?».

6 וזהו ג"כ פי' רישא דלא אתיידע המבואר בזהר וכמ"ש במ"א בפי' ברוך שאמר והיה העולם כו' ע"ש.

Este es también el significado de “la Cabeza que no se conoce” (reisha delo isyada), explicado en el Zohar; y como se explica en otro lugar acerca de “Bendito sea Aquel que habló y el mundo llegó a existir”, etc.; véase allí.

והנה כמ"כ [כמו כן] האור הנמשך מא"ס ב"ה לתוך הע"ס [העשר ספירות] הוא בחי' אין. והכלים לגבי האורות הן כגופא לגבי נשמתא כנ"ל ועיין מ"ש מזה בביאור ע"פ אחרי כו' תלכו:

Del mismo modo, la luz que el Infinito (Ein Sof), bendito sea, hace descender dentro de las Diez Sefirot es el nivel de ayin (“nada”). Y las vasijas, en relación con las luces, son “como un cuerpo en relación con el alma”, como se dijo arriba. Véase lo escrito sobre esto en la explicación del versículo “Después de [Havaíá, tu D'os,] caminarán”.

7 ב ומעתה יובן עילוי שיהיה בנשמות אחרי ירידתם להתלבש בגוף כי הנה מקור הנשמה הוא מבחי' פנימית הכלים שהן פנימיות ע"ס [עשר ספירות] דאצילות שהן כגופא לגבי

2. Ahora podemos comprender la elevación que tendrán las almas después de descender para revestirse en un cuerpo. La fuente del alma proviene del nivel de la dimensión interior de las vasijas, que es la dimensión interior de las diez Sefirot del Mundo de Atzilut, las cuales son “como un cuerpo con respecto a

נשמתא בחי' אור א"ס השורה ומתלבש בתוכם ונק' טהורה היא בבחי' אצילות ואח"כ אתה בראתה אתה יצרתה כו' שירדה בכי"ע וירידה זו צורך עלייה היא

el alma”, el nivel de la Luz Infinita que reposa y se reviste dentro de ellas; y [el alma] es llamada “es pura” en el nivel de Atzilut. Después [viene]: “Tú la creaste, Tú la formaste”, etc., cuando descendió a Beríá, Yetzirá y Asiá. Y este descenso es en aras de una elevación.

כי בקיום המצות בעוה"ז אומרים אשר קדשנו במצותיו בבחי' קדוש שהוא למעלה מבחי' טהור כנודע שבחי' טהור נאמר בלויים ובחי' קדשו בכהנים.

Pues al cumplir las mitzvot en este mundo decimos: “Que nos santificó con Sus mandamientos”, en el nivel de “santo” (kadosh), que está por encima del nivel de “puro” (tahor); como es sabido, el nivel de “puro” se dice de los levitas, y el nivel de “lo santificarás” se dice de los Kohanim.

8 והענין כי טהור מלשון כעצם השמים לטהר ומלשון תרגום צהרים טיהרא שהוא מלשון בהירות שהנשמה היא בבחי' בהירת האור באצילות.

El punto es que tahor (“puro”) está relacionado con [el versículo] “como la esencia misma de los cielos en pureza (latohar)” y con la traducción del Targum de tzohorayim (“mediodía”) como tiha-ra, que denota brillo: el alma se encuentra en un estado de luminosidad en el Mundo de Atzilut.

ומ"מ לא שייך שם זה אלא בבחי' איזה דבר שהוא יש ונתפס בו איזה ממש אלא שמהות הזה הוא בהיר מאד וזך והיינו בחי' כלים דאצילות.

Sin embargo, este término solo se aplica a algo que es un yesh (una existencia), en lo cual se percibe cierta sustancia, aunque esta entidad sea muy brillante y refinada; y ese es el nivel de las vasijas de Atzilut.

אבל בחי' קדוש פ"י מובדל דהיינו שהוא מובדל ומופשט מכל גדר מהות שא"א לומר בו אפילו לשון בהירות כלל והוא הוא אור א"ס עצמו דלית מחשבה תפיסא ביה ולא מכל אליו מדות כלל.

Pero el nivel de kadosh (“santo”) significa “separado”: está separado y abstraído de toda definición de una entidad, de modo que ni siquiera puede aplicársele el término “brillo”. Esto es la Luz Infinita (Or Ein Sof) misma, de la cual “ningún pensamiento puede aprehender nada” y que “no pertenece en absoluto a ninguno de estos atributos”.

9 ועלייה זו הוא ע"י תשובה ומעשים טובים. וזהו ענין תשוב ה' עילאה לגבי יו"ד כי

Este ascenso se produce mediante la teshuvá y las buenas obras. Y este es el significado de «la hei superior retorna (tashuv hei) a la yud». Pues

הנה כמו שבנשמה יש נר"נ [נפש רוח נשמה] ח"י אשר נר"נ [נפש רוח נשמה] מתלבשים בכלים נשמה במוח רוח בלב וחיה יחידה הם בחי' מקיפים.

así como el alma tiene nefesh, ruaj y neshamá, y también jaiá y yejidá, donde nefesh, ruaj y neshamá están investidas en vasijas (neshamá en el cerebro, ruaj en el corazón), mientras que jaiá y yejidá pertenecen a la categoría de las envolventes [luces] (makifim).

10 והתשובה הוא גילוי בחי' יחידה. וכך יובן ענין זה למעלה כי הנה מודומי"ע [מחשבה דבור ומעשה] שלמעלה עד"מ הם בחי' כלים דע"ס [דעשר ספירות] שיש בהם ג' בחי' פנימי אמצעי חיצון מחשבה היא פנימית הכלי כו'

Y la teshuvá es la revelación del nivel de yejidá. Así se entenderá también esto en lo Alto: el pensamiento, el habla y la acción de lo Alto, por así decirlo, son el nivel de las vasijas de las diez Sefirot, que tienen tres niveles: interior, medio y exterior; el pensamiento es la dimensión interior de la vasija, etc.

והאורות המתלבשים בהם נק' נר"נ [נפש רוח נשמה] והם ג' אותיות דשם הוי"ה ה' ו' ה' והוא כמו עד"מ באדם השכל מתלבש במחשבה.

Las luces revestidas en ellas se llaman néfesh, rúaj y neshamá, y son las tres letras del Nombre Ha-vaíá: hei, vav, hei. Es, por así decirlo, como en una persona, cuyo intelecto se reviste en el pensamiento.

אך היו"ד וקוצו של יו"ד הם בחי' אור עליון יותר הבלתי נמשך ומתלבש בכלי כלל

Pero la yud y la punta de la yud corresponden a un nivel de luz superior, que no se extiende ni se reviste en ninguna vasija;

וכמו עד"מ באדם אשר בחי' כח השכל עצמו אי אפשר שיתגלה בהמחשבה רק גילוי השכל שהוא הארה בעלמא ממנו נמשך ומתלבש במחשבה.

pues, por así decirlo, en una persona la facultad del intelecto en sí no puede revelarse en el pensamiento; solo la revelación del intelecto, que no es más que un destello de este, se extiende y se reviste en el pensamiento.

11 וכך למעלה בחי' ח"ע [חכמה עילאה] הוא בחי' חיה וקוצו של יו"ד בחי' יחידה שלמעלה מעלה מהתלבשות בכלים אלא הוא בחי' מקיפים סוכ"ע.

Así también ocurre Arriba: el nivel de la Jojmá superior (Jojmá Ilaá) corresponde al nivel de jayá, y la punta de la yud corresponde al nivel de yejidá, que está muy, muy por encima de poder revestirse en vasijas; más bien, es el nivel de las luces circundantes (makifim), la luz que circunda todos los mundos (sovev kol almin).

ועמ"ש מזה בביאור ע"פ כי כאשר השמים החדשים והנה ע"י שהאדם מעורר בנפשו גילוי בחי' יחידה שבו ע"י נמשך ג"כ למעלה תשוב ה' עילאה לגבי יו"ד

Véase lo que se escribe sobre esto en la explicación del versículo «Pues así como los nuevos cielos». Ahora bien, cuando una persona despierta en su alma la revelación del nivel de yejidá que hay en ella, también se produce Arriba la atracción de «la hei superior retorna (tashuv hei) a la yud»,

דהיינו עליית הכלים עד שיתגלה בהם התגלות אורות המקיפים בחי' סוכ"ע יומשך בגילוי בבחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] שהמקיפים נעשים בחי' פנימיים ע"י התשובה וע' בר"ח [בראשית חכמה] פ"ב [פרק ב'] משער התשובה במ"ש עוד ביארו בזהר שהתשובה עולה כו'.

es decir, el ascenso de las vasijas, hasta que la revelación de las luces circundantes se manifieste en ellas: el nivel de la luz que circunda todos los mundos será atraído hacia abajo y revelado en el nivel de la luz que llena todos los mundos (memalé kol almin), de modo que las luces circundantes se conviertan en luces interiores por medio de la teshuvá. Véase Reishis Chochmah, capítulo 2 del Portal de la Teshuvá, sobre lo que está escrito: «Explicaron además en el Zóhar que la teshuvá asciende», etc.

12 וזהו ענין עליית הנשמות שהרי שרשן בתחלה הוא רק מבחי' הכלים וזהו ענין ישראל עלו במחשבה דהיינו פנימית הכלים.

Y este es el sentido de la elevación de las almas: pues, en su origen, provienen únicamente del nivel de las vasijas. Este es el sentido de "Israel se elevó en el pensamiento [de D'os]", es decir, la dimensión interior de las vasijas.

והגם שנתבאר שהנשמה בעצם ג"כ כלולה מנרנח"י [מנפש רוח נשמה חיה יחידה] אשר חיה יחידה הן למעלה מבחי' כלים. אך זהו ע"ד שכלים דאצילות נעשים אורות לבי"ע.

Y aunque se explicó que el alma, en su esencia, también está compuesta de néfesh, rúaj, neshamá, jaiá y yejidá, de las cuales jaiá y yejidá están por encima del nivel de las vasijas, esto es análogo a las vasijas de Atzilut que se convierten en luces para Beriá, Yetzirá y Asiá.

ומ"מ באמת אינן רק מבחי' כלים. וכן מבואר באריכות בשע"ק [בשערי קדושה] להרח"ו [להרכי חיים ויטאל] (חלק שלישי שער שני)

Sin embargo, en verdad, provienen únicamente del nivel de las vasijas. Y así se explica extensamente en Sha'arei Kedushah, del rabino Jaim Vital (Parte Tres, Puerta Dos):

שאור מחצב הנשמות יש בו נר"נ [נפש רוח נשמה] חיה יחידה ומ"מ כולם בחי' לכוש לע"ס [לעשר ספירות]
והוא אור מתיילד ונמשך מהע"ס [מהעשר ספירות] כו'

que la luz del origen de las almas contiene néfesh, rúaj, neshamá, jaiá y yejidá; sin embargo, todos ellos son el nivel de una vestimenta para las Diez Sefirot. Es una luz que nace de las Diez Sefirot y emana de ellas, etc.

וכן מבואר ממ"ש בע"ח [בעץ חיים] שמ"א פ"ג [פרק ג'] כי יש ניצוץ קטן מאד שהוא בחי' אלהות כו'

Y esto también se desprende de lo escrito en Etz Chaim, Sha'ar 41, capítulo 3: que hay una chispa muy pequeña que es el nivel de la divinidad, etc.,

וזה הניצוץ מתלבש בכח ניצוץ אחד נברא כו' הנקרא יחידה כו' ע"ש הרי כללות נרנח"י [נפש רוח נשמה]
חיה יחידה] של הנשמות נמשכים רק מניצוץ קטן מאוד והיינו מהכלים דע"ס [דעשר ספירות].

y esta chispa se inviste en la fuerza de una chispa creada, etc., que es llamada yejidá, etc.; véase allí. Así, los niveles de néfesh, rúaj, neshamá, jaiá y yejidá de las almas, considerados en conjunto, emanan únicamente de una chispa muy pequeña, es decir, de las vasijas de las Diez Sefirot.

13 וע' באגה"ק [באגרת הקודש] ד"ה איהו וחיוהי הנ"ל וכן נשמת האדם כו' שכבר יצאו ונפרדו מהכלים דע"ס
[דעשר ספירות] שבהן מלוכש הקו מאור א"ס כו'

Y véase Igueret HaKodesh, en la sección que comienza “Él y Sus fuerzas vitales”, mencionada anteriormente: “Y así también el alma del hombre”, etc., que ya han salido y se han separado de las vasijas de las Diez Sefirot, en las que está investido el kav (línea de luz) de la Luz Infinita (Or Ein Sof), etc.

נמצא שעם היות שהנשמות נמשכו מפנימיות הכלים עכ"ז [עם כל זה] אין בהן גילוי הקו מאור א"ס
משא"כ בהכלים שהקו מאיר בהן ואיהו וחיוהי וגרמוהי חד.

Se desprende que, aunque las almas fueron atraídas de la dimensión interior de las vasijas, aun así no hay en ellas revelación del kav de la Luz Infinita; en cambio, en las vasijas el kav resplandece, y “Él, Sus fuerzas vitales y Sus vasijas son uno”.

14 וזהו הירידה צורך עלייה שע"י התשובה יתעלו לאשתאבא בגופא דמלכא ממש. ע"ד כלים דאצי'
שמתייחדים עם האור שהוא הקו מאור א"ס.

Y esto es el descenso en aras de un ascenso: mediante la teshuvá se elevarán para ser absorbidas en el cuerpo mismo del Rey (le'ishtava begufa demalka), a la manera de las vasijas de Atzilut, que están unidas con la luz, es decir, el kav de la Luz Infinita.

ועוד שיתעלו להתייחד עם גילוי אורות מקיפים מה שאין מתגלה עתה אפילו בכלים דאצילות כנ"ל.

Y además, se elevarán para unirse con la revelación de las luces circundantes, que ahora no se revela ni siquiera en las vasijas de Atzilut, como se mencionó antes.

15 וזהו ענין תשוב ה"א עילאה לגבי יו"ד. ובמ"א נתבאר שזהו ענין יחוד איהו וחיוהי חד שלמעלה מבחי היחוד עם גרמוהי כו'

Y este es el significado de "la hei superior retorna a la yud". En otro lugar se explica que esto es la unión de "Él y Sus fuerzas vitales son uno", que está por encima del nivel de la unión con "Sus vasijas" (garmohi), etc.

וזהו ענין ביום ההוא יהיה היינו ב"פ [ב' פעמים] י"ה היינו שהוי"ו דשם הוי"ו יהי [יהיה] בחי' יו"ד כו'

Y este es el significado de "En aquel día [Havaia] será (yihyé)": [yihyé] es dos veces yud-hei, lo que significa que la vav del Nombre Havaia será del nivel de la yud, etc.

והיינו שגם בה"א [בית הלל אומרים] תתאה דשם הוי"ו שהוא מקור דבי"ע יהיה הגילוי כמו בה"א [בית הלל אומרים] עילאה ע"ד תשוב ה"א לגבי יו"ד הנ"ל.

Es decir, también en la hei inferior del Nombre Havaia, que es la fuente de Beriá, Yetzirá y Asiá, habrá revelación como en la hei superior, a la manera de "la hei retorna a la yud", como se mencionó antes.

וכמ"כ [וכמו כן] צ"ל בחינת תשובה עילאה מלמעלה למטה והיינו ע"י תורה ומצות וכמ"ש באגרת התשובה פ"ט והוא ע"ד שנתבאר בזהר ויקרא (דט"ז ע"א) מאן ישוב כו' ע"ש.

Asimismo, debe haber el nivel de la teshuvá superior, de arriba hacia abajo; es decir, por medio de la Torá y las mitzvot, como está escrito en Iggeres HaTeshuvah, capítulo 9. Esto sigue la línea de lo explicado en el Zohar, Vayikra (p. 16a): "¿Quién retornará (mi yashuv)?", etc.; véase allí.

והענין כי המצות הן הן המשכות אור א"ס שהוא קדוש ומוכדל כו' להתלבש בבחי' כלים שהן כגופא כו'

El punto es que las mitzvot mismas son la atracción de la Luz Infinita (Or Ein Sof), que es santa y está separada, etc., para que se invista en el nivel de las vasijas, que son "como un cuerpo", etc.

ואין אור א"ס שהוא קדוש ומובדל כו' מאיר בכלים שהן כגופא כו' ואין ערוך להן אליו ית' הוא ע"י המצות דוקא שבהן

Y la Luz Infinita, que es santa y está separada, etc., no ilumina en las vasijas, que son "como un cuerpo", etc., y no tienen comparación con Él, bendito sea; [ilumina en ellas] únicamente por medio de las mitzvot, pues en ellas

ועל ידן דוקא נמשך אור א"ס ע"י ציצית אור מקיף בבחי' זו וע"י תפילין מקיפין בבחי' אחרת כו' וכעד"ז בכל המצות שכולן הן המשכות אור א"ס בחי' קדוש ומובדל כו'.

y únicamente por medio de ellas se atrae la Luz Infinita: por medio del tzitzit, una luz circundante (Or Makif) de un nivel, y por medio de los tefilín, luces circundantes de otro nivel, etc.; y lo mismo sucede con todas las mitzvot, pues todas son atracciones de la Luz Infinita, el nivel de "santa y separada", etc.

16 והטעם הוא לפי שהמצות הן בעשייה גשמיית דוקא לכך יש להן כח זה להמשכה זו.

La razón es que las mitzvot consisten precisamente en acciones físicas; por eso tienen este poder de atraer esta influencia.

וכנודע כי כל דבר שהוא בבחי' ומדרגה גבוה מאד נעלה אינו בא לידי התגלות כ"א בבחי' ומדרגה היותר תחתונה דוקא.

Y es sabido que todo lo que pertenece a un nivel y grado muy elevado y excelso solo llega a revelarse precisamente en el nivel y grado más bajo.

17 והיינו ענין נעוץ תחלתן בסופן כי עיקר גילוי תחלתן הוא בסופן דייקא. משא"כ במקום העליון יותר אינו נראה גילוי זה.

Este es el significado de «su comienzo está enclavado en su final»: la revelación principal de su comienzo se encuentra precisamente en su final, mientras que en un lugar más elevado esta revelación no se ve.

כי הנה תחלת הבריאה מאור א"ס ב"ה היתה יש מאין ומשם ואילך הרי כל השתלשלות המדרגות הן יש מיש ואין כח יש מאין מתגלה בכל סדר המדרגות שבהשתלשלות

Pues el comienzo de la creación, a partir de la Luz Infinita (Or Ein Sof), bendito sea, fue algo a partir de la nada; desde allí en adelante, toda la cadena descendente de los mundos (hishtalshelut) consiste en algo a partir de algo, y el poder de hacer algo a partir de la nada no se revela en todo el orden de los niveles de la cadena descendente,

אלא בארץ הלזו התחתונה בגשמיות דוקא שהרי כח הצומח שבה הוא להצמיח יש מאין אלא שיש צומח ע"י זריעת הגרעין

sino únicamente en esta tierra inferior, en la materialidad misma. Pues la fuerza de crecimiento que hay en ella hace crecer algo a partir de la nada; aunque hay [una planta] que crece mediante la siembra de una semilla,

וגם הוא נרקב והיה לאין ואפס ומ"מ ה"ז [הרי זה] בבחי' יש קצת ויש שצומח מאין ממש כמו עשבים ואילני סרק

y esta también se pudre y se convierte en nada y nulidad; sin embargo, esto pertenece en cierta medida a la categoría de algo. Y hay plantas que crecen de la nada misma, como los pastos y los árboles estériles.

והיינו לפי שהארץ היא בחי' התחתונה שבדי' יסודות אש רוח מים עפר לכך מתלבש בה דוקא הכח העליון להצמיח יש מאין ביותר וא"כ נראה שכל מה שהוא למטה ביותר יש בו התלבשות כח עליון ביותר.

Esto se debe a que la tierra es el más bajo de los cuatro elementos —fuego, aire, agua y tierra—; por eso, precisamente en la tierra se inviste especialmente la fuerza suprema para hacer crecer algo a partir de la nada. Así, vemos que cuanto más bajo es algo, más elevada es la fuerza que se inviste en él.

18 ועמ"ש בדי"ה ויגש אליו יהודה ולכך המצות מעשיות שהן בעשי' [בעשיה] גשמיות יש בהן כח המשכה זו ליש מאין ממש שהן מאור א"ס ב"ה הקדוש ומובדל כ"ו. שהיא המשכה היותר עליונה כבתחלת הבריאה.

Véase lo escrito en el discurso que comienza: “Y Yehudá se acercó a él”. Por eso, las mitzvot prácticas, que se realizan mediante acciones físicas, tienen la capacidad de producir esta atracción hacia abajo: algo real a partir de la nada. Pues provienen de la Luz Infinita (Or Ein Sof), bendito sea, que es santa y separada, etc.; y esta es la atracción hacia abajo más elevada, como al comienzo de la creación.

והגם שנתלכשו בדברים גשמיים למטה מטה הי"ז [הרי זה] כמו הלחם שמחיה את האדם שאע"פ [שאף על פי] שהלחם במדרגה יותר למטה מן האדם מ"מ יש בו כח להמשיך חיות אל האדם ולהשיב נפשו אליו.

Y aunque están revestidas de cosas físicas, en lo más bajo de lo bajo, esto es como el pan que da vida a la persona: aunque el pan se encuentra en un nivel inferior al del ser humano, no obstante tiene la capacidad de atraer fuerza vital a la persona y devolverle su alma.

כך המצות מעשיות יש להן כח להמשיך חיות ואור א"ס להתלבש בכלים והיינו ע"י שישראל מקיימן המצות לפי שנשמות ישראל הן מבחי' פנימית הכלים דע"ס [דעשר ספירות] (ועמ"ש בד"ה והנה מנורת זהב)

Así también, las mitzvot prácticas tienen la capacidad de atraer fuerza vital y la Luz Infinita para que se revistan en las vasijas. Esto ocurre mediante el cumplimiento de las mitzvot por parte de Israel, pues las almas de Israel provienen del nivel de la dimensión interior (pnimiut) de las vasijas de las Diez Sefirot (véase lo escrito en el discurso que comienza: "Y he aquí, un candelabro todo de oro").

ולכך במה שממשיכים אור וחיות המצות על נפשם גורמים המשכת אור א"ס להתלבש בכלים דע"ס [דעשר ספירות] שהם הם מקור ושרש נפשם למעלה ועמ"ש ע"פ זכור את יום השבת כו':

Por eso, al atraer sobre sus almas la luz y la fuerza vital de las mitzvot, provocan que la Luz Infinita se revista en las vasijas de las Diez Sefirot, que son precisamente la fuente y la raíz de sus almas en lo Alto. Véase lo escrito sobre el versículo "Recuerda el día de Shabat", etc.

19 ג והנה בזה יובן ענין אבנים טובות שהם דומם ואעפ"כ [ואף על פי כן] מאירות ומאין יש להם כח זה

3. Ahora bien, con esto comprenderemos el tema de las piedras preciosas: son inanimadas y, sin embargo, brillan. ¿De dónde les viene esta capacidad?

והענין כי עיקר גידולם הוא מן הכוכבים ולא מן הכוכבים הנראים שאלו יש להם מספר אלף

La explicación es que su crecimiento proviene principalmente de las estrellas, pero no de las estrellas visibles, pues estas tienen un número determinado: mil

ועוד כמה אלא מן הכוכבים שאין נראים שאותם הכוכבים באמת אין להם מספר כלל ואינן מתגלים ונראים אלא סגולתם להאיר לאבנים טובות

y algunas más, sino de las estrellas que no son visibles. Esas estrellas verdaderamente no tienen número alguno y no se revelan ni se ven; más bien, su cualidad especial es iluminar las piedras preciosas.

והיינו לפי שהם דומם שהיא בחי' ומדרגה היותר תחתונה מקבלים אור הארה מהכוכבים שאין להם מספר כלל שאין נראים שהם למעלה מן הכוכבים הנראים לנו.

Esto se debe a que, por ser [las piedras] inanimadas —el nivel y rango más bajo—, reciben luz, una iluminación, de las estrellas que no tienen número alguno y no son visibles, las cuales están por encima de las estrellas que nosotros vemos.

20 והנה לפי ריבוי הכוכבים עד אין מספר כך ריבוי הארות משונות באבני [באבנים] טובות וריבוי שינוי מראיתם ותארם שהרבה גוונים בלבן יש בלבנונית הזכה ביותר ויש

Ahora bien, así como las estrellas son innumerables, así también son numerosas las distintas iluminaciones de las piedras preciosas y las variaciones de su aspecto y forma. Pues hay muchos matices de blanco: existe la blancura más pura, y existe

בלבנונית שאינה זכה כ"כ [כל כך] וכעדי"ז יש בכל המראות שהמראות מתחלקות לרבבות בחי' שונות ודרך כלל הן י"ב אבנים למספר שבטי בני ישראל (שבט הוא לשון המשכה מלשון כוכבא דשביט שהוא כוכב הנמשך)

una blancura que no es tan pura; y lo mismo ocurre con todos los colores: estos se dividen en miríadas de distintos aspectos. En términos generales, son doce piedras, según el número de las tribus de los hijos de Israel (shevatim) —shevet significa algo que se extiende, de la expresión kochva deshavit, cometa, que es una estrella que se extiende—.

כי האבות הן חג"ת [חסד גבורה תפארת] והשבטים הם המשכות שנמשכו מהאבות והם י"ב שבטים כנגד י"ב גבולי אלכסון

Pues los Patriarcas son Jésed, Guevurá y Tiféret, y las tribus son extensiones que se desprenden de los Patriarcas; son doce tribus, correspondientes a los doce límites diagonales.

והענין כי כל גשם הוא בעל ששה קצוות מעלה ומטה וארבע רוחות ואלכסון הוא קו הממזג מקצה זה לקצה זה להיות חיבור והתכללות ביניהם

La explicación es que todo cuerpo tiene seis extremos: arriba y abajo, y las cuatro direcciones; y una diagonal es una línea que combina un extremo con otro, de modo que haya conexión e inclusión mutua entre ellos.

ואלכסון הוא עד"מ חיבור קצה הראש של א' בקצה הסוף של ב' או עליונו של זה בתחתיתו של זה כמו מזרחית רומית במערבית תחתית כו'

Una diagonal es, por ejemplo, la conexión del extremo superior de uno con el extremo inferior del segundo, o de la parte superior de este con la parte inferior de aquel, como el este superior con el oeste inferior, etc.

ועד"ז רומז הוי"ו שבאמצע הא' שנמשך באלכסון משמאל לימין וקצה של צד השמאל הוא גבוה וקצה של צד הימין הוא נמוך שמצד שמאל הוא

En este sentido, la vav que está en medio de la alef alude a una línea que se extiende en diagonal de izquierda a derecha: el extremo del lado izquierdo es alto, y el extremo del lado derecho es bajo. Pues, del lado izquierdo, está

הגבה למעלה בבחי' גבורה ובצד ימין נמשך למטה בבחי' נצח והקו הזה מורה להיות חיבור והתכללות גבורה בנצח ולכן נמשך קו מן הגבורה אל הנצח.

elevado en lo alto, en el nivel de Guevurá, y del lado derecho desciende, en el nivel de Nétzaj. Esta línea indica la conexión y la inclusión mutua de Guevurá con Nétzaj; por eso se traza una línea desde Guevurá hasta Nétzaj.

(ועמ"ש עוד בענין צורת אות א' סד"ה מראיהם ומעשיהם) וכעד"ז יש חיבור והתכללות בשאר המדות להיות המדות כלולות זו בזו ומזוגות זו בזו שלא יהיה

(Véase también lo escrito acerca de la forma de la letra alef, al final del discurso que comienza: "Su aspecto y su obra"). Del mismo modo, hay conexión e inclusión mutua en los demás atributos, de modo que los atributos estén incluidos unos en otros y combinados unos con otros, para que no haya

חסד בפ"ע [בפני עצמו] וגבורה בפ"ע [בפני עצמו] שאם היה כך היה החסד בלי תערובות שום גבורה והגבורה היתה בלי תערובות שום חסד אלא צ"ל התכללות חסד שבגבורה וגבורה שבחסד.

Jésed por sí solo y Guevurá por sí sola; pues, si fuera así, Jésed estaría sin mezcla alguna de Guevurá, y Guevurá, sin mezcla alguna de Jésed. Más bien, debe haber interinclusión: Jésed dentro de Guevurá y Guevurá dentro de Jésed.

21 ופ"י חשב"ג [חסד שבגבורה] שמחמת הגבורה נותן לו ומשפיע חסד דייקא והחסד הזה הוא הגבורה כמו ומשלם

El significado de Jésed dentro de Guevurá es que, a partir de Guevurá, uno da y otorga precisamente Jésed, y este Jésed es en sí mismo Guevurá, como en «y paga

לשונאיו אל פניו להאבידו וגבורה שבחסד הוא שמחמת החסד נותן ומשפיע במדת הגבורה דוקא כמו האב שמחמת אהבתו אל הבן מייסרו בשבט.

a quienes lo odian en persona, para destruirlos». Y Guevurá dentro de Jésed es que, a partir de Jésed, uno da y otorga específicamente mediante el atributo de Guevurá, como un padre que, por amor a su hijo, lo castiga con la vara.

משא"כ אחר שאינו חושש לו כלל אינו מייסרו ועיין ברבות ר"פ שמות ע"פ חושך שבטו

En cambio, otro que no se preocupa por él en absoluto no lo castiga. Véase el Midrash Rabá, al comienzo de Parashat Shemot, sobre el versículo «Quien escatima la vara

שונא בנו ועד"ז יש התכללות ומזיגות המדות בכמה אופנים שונים להיותם ממוצעים וממוזגים בכמה אופנים ודרך כלל הן י"ב גבולי אלכסון הנ"ל.

odia a su hijo». Del mismo modo, hay inclusión recíproca y mezcla de los atributos de muchas maneras diferentes, de modo que se intermedian y se mezclan de diversos modos; y, en términos generales, son los doce límites diagonales mencionados antes.

וכך הן הי"ב אבנים אשר היו למספר שבטי בני ישראל מזיגות המר אות לובן באודם כל"ו [כלומר] בחי' רחמים ממוזגת בין חו"ג [חסד וגבורה] כו'.

Así también son las doce piedras, que correspondían al número de las tribus de los hijos de Israel: mezclas de colores, blanco en rojo; es decir, el nivel de compasión (rajámim), mezclada entre Jésed y Guevurá, etc.

22 והנה אבן א' ב"ן [שם ב"ן] שהוא בחי' בהמה בגי' [בגימטריא] ב"ן [שם ב"ן] אלא שנמשך בו בחי' א' שהוא שם מ"ה [שם מ"ה] במילוי אלפין

Ahora bien, incluso ("piedra") es álef [y] ben: [ben] es el nivel de behemah ("animal"), cuyo valor numérico es ben (52); pero en él se inviste el nivel de álef, que es el Nombre Mah (45), escrito con álef.

והיינו בירור נה"ב [נפש הבהמית] ע"י נה"א [נפש האלקית] שמבחינת שם מ"ה [שם מ"ה] המתלבשת בה ואז ע"י בירור זה נעשה האבן טוב ומאיר ע"ד עליית ב"ן [שם ב"ן] בס"ג [בשם ס"ג] שלמעלה ממ"ה [משם מ"ה] כו'.

Esto es el refinamiento del alma animal por medio del alma divina, que pertenece al nivel del Nombre Mah y se inviste en [el alma animal]. Y entonces, mediante este refinamiento, la piedra se vuelve buena y resplandeciente, a semejanza del ascenso de [el Nombre] Ben a [el Nombre] Sag, que está por encima de Mah, etc.

וזהו הענין שהאבנים טובות מקבלות ההארה מהכוכבים שהוא מבחינת שרש נה"א [נפש האלקית] כמ"ש דרך כוכב מיעקב כו'

Y por eso las piedras preciosas reciben iluminación de las estrellas, que pertenecen al nivel de la raíz del alma divina, como está escrito: "Una estrella ha surgido de Yaakov", etc.

וכתיב וספור הכוכבים אם תוכל לספור אותם ויאמר לו כה יהיה זרעך כו' (ועמ"ש במ"א בענין סוכה שצ"ל צלתה מרובה מחמתה. ומ"מ צ"ל כוכבים נראים מתוכה).

Y está escrito: "Cuenta las estrellas, si puedes contarlas", y le dijo: "Así será tu descendencia", etc. (Véase lo escrito en otro lugar acerca de la sucá: su sombra debe ser mayor que su sol y, sin embargo, las estrellas deben verse a través de ella).

כי כוכבים הם ברקיעא תמינאה שלמעלה מבחי' שמש שהיא ברקיע הדי וכך למעלה בחי' צל הוא בחי' מקיף שלמעלה מבחי' שמש הוי' כו' והכוכבים הן ניצוצים הנמשכים מאור מקיף להאיר בפנימי כו'.

Pues las estrellas están en el octavo firmamento, por encima del nivel del sol, que está en el cuarto firmamento. Así también, Arriba, el nivel de la sombra es el nivel de la luz circundante (makif), que está por encima del nivel del "sol" de Havaiá, etc.; y las estrellas son chispas que se extienden desde la luz circundante para iluminar la luz interior, etc.

ועיין במדרש רבה פ' דברים אמר לפניו רבש"ע [רבנו של עולם] למה לא משלת בניך בחמה ולבנה כו' עד אבל הכוכבים אין להם בושא לעולם כו'.

Véase Midrash Rabbah, Parashat Devarim: "Dijo ante Él: 'Amo del universo, ¿por qué no comparaste a Tus hijos con el sol y la luna?'" , etc., hasta "pero las estrellas nunca sienten vergüenza", etc.

ולכן האבנים טובות שגידולם מהכוכבים שהוא ענין כירור נה"ב [נפש הבהמית] נאמר בהם ונשא אהרן את שמות בניי [בני ישראל] כוי על לבו כוי לפני הוי כוי).

Por eso, acerca de las piedras preciosas, cuyo crecimiento procede de las estrellas —lo cual representa el refinamiento del alma animal—, se dice: “Y Aharón llevará los nombres de los hijos de Israel”, etc., “sobre su corazón”, etc., “ante Havaíá”, etc.)

והנה הי"ב אבנים היו על לב אהרן כהנא רבא בחי קדוש ולא טהור כנודע שבחי קדוש הוא בכהנים ובחי טהור בלויים ונשא אהרן את שמותם על לבו

Ahora bien, las doce piedras estaban sobre el corazón de Aharón, el Sumo Sacerdote (kahana rabba), el nivel de “santo” y no de “puro”; como es sabido, el nivel de “santo” corresponde a los Kohanim y el nivel de “puro”, a los Levitas. “Y Aharón llevará sus nombres sobre su corazón”

(ועל שתי כתפיו) לפני הוי שהגיה בחי י"ב גבולי אלכסון שבי"ב אבנים עד בחינת לפני הוי

(y sobre sus dos hombros) ante Havaíá”: iluminó el nivel de los doce límites diagonales de las doce piedras, hasta el nivel de “ante Havaíá”,

שהוא בבחינת קדוש ומוכדל שהוא למעלה מבחינת הוי כנודע. (ועיין בזח"ב [בוהר חלק ב'] פקודי דרכ"ט סע"ב [סוף עמוד ב] ודף ר"ל ע"א ובזח"ג [ובוהר חלק ג] נשא קל"ד תחלת ע"ב).

que es el nivel de “santo y separado”, por encima del nivel de Havaíá, como es sabido. (Véase Zohar II, Pekudei, p. 229, final del lado b, y p. 230a; y Zohar III, Naso, p. 134, comienzo del lado b.)

אך הנה כל זה הוא בבחינת התחלקות המראות ותוארים שבאבנים טובות הנ"ל שנחלקו דרך כלל לי"ב בחינות ומדרגות בחינת י"ב גבולי אלכסון

Sin embargo, todo esto se refiere a la división de los colores y las formas de las piedras preciosas mencionadas antes, que se dividen, en términos generales, en doce niveles y categorías: el nivel de los doce límites diagonales;

דהיינו בבחינת המשכות להתמזגות והתכללות המדות בבחי הגוונין שלהם זה נוטה לחסד וזה נוטה כוי

es decir, en cuanto a las extensiones destinadas a la combinación y la inclusión mutua de los atributos emocionales (midot), según sus colores: esta se inclina hacia Jésed, y aquella se inclina hacia..., etcétera.

אבל בסדר הארתן בכללות נחלקות לכ' בחי' יש אבן שהוא מאיר בבחינת אור ישר דהיינו

Pero, en cuanto al modo en que brillan, consideradas en conjunto, se dividen en dos clases. Hay una piedra que brilla con la modalidad de la luz directa (or yashar), es decir,

שהוא אבן המאיר ובאורו נראה אור לאחרים שאם מוציאים אותו בחשך הוא מאיר מפני שהארתו מתפשטת מתוכו ולחוץ ויש אבן

es una piedra que emite luz, y por cuya luz otros pueden ver: si se la lleva a la oscuridad, brilla, porque su iluminación se extiende desde su interior hacia afuera. Y hay una piedra

שהוא מבריק וזורק ככרק חצים בעין הרואה עד שתתלהט עין הרואה מפני זיוו והדרו וזהו בבחי' אור חוזר שהוא ממטה למעלה.

que centellea y lanza flechas como relámpagos al ojo del observador, hasta que el ojo del observador parece arder por su brillo y esplendor; y esta es la modalidad de la luz reflejada (or chozer), que va de abajo hacia arriba.

23 והן הם בחי' ב' צדיקים צדיק עליון מלמעלה למטה וצדיק תחתון ממטה למעלה שהם יוסף הצדיק ובנימין הצדיק בנימין הוא מלמטה למעלה בחי' אור חוזר

Y estas son las dos categorías de tzadik: el tzadik superior, de arriba hacia abajo, y el tzadik inferior, de abajo hacia arriba; son Yosef el tzadik y Binyamín el tzadik. Binyamín es de abajo hacia arriba, el aspecto de la luz reflejada,

דהיינו בחי' תשוקת הנבראים להתכלל במקורם ואל אישך תשוקתך מים התחתונים בוכים אנן בעינן למהוי קדם מלכא כי אין רוצים לישאר למטה.

es decir, el aspecto del anhelo de los seres creados de quedar incluidos en su fuente: «y tu anhelo será por tu marido»; las aguas inferiores lloran: «Queremos estar ante el Rey», pues no quieren permanecer abajo.

24 ואולי זהו מרומז בלידת בנימין שנאמר שם ות קש בלדתה כי רחל היא בחי' מלי' ובלדתה היא התגלות נשמת בנימין להיות בבחי' נברא בבי"ע היתה

Y quizá esto esté insinuado en el nacimiento de Binyamín, donde se dice: “Y tuvo un parto difícil al dar a luz”; pues Rajel corresponde al nivel de Maljut, y al darlo a luz —es decir, al revelarse el alma de Binyamín para estar en el nivel de un ser creado en Beriá, Yetzirá y Asiá—, ella tuvo

מקשה לילד כלומר שבקושי היתה התגלות בחי' בנימין בבי"ע היפך טבע נשמתו שהוא הי' [היה] מרכבה לבחי' אור חוזר ממטה להתכלל במקורו ולידתו היינו התגלות להיות למטה בבי"ע.

dificultad al dar a luz; es decir, la revelación del nivel de Binyamín en Beríá, Yetzirá y Asiá se produjo con dificultad, en contra de la naturaleza de su alma, pues él era un vehículo para el nivel de la luz reflejada, que desde abajo busca integrarse en su fuente; y su nacimiento significa [su] revelación para estar abajo, en Beríá, Yetzirá y Asiá.

25 ויוסף הצדיק הוא בחי' אור ישר מלמעלה למטה להשפיע לבי"ע דוקא כמ"ש ויכלכל יוסף את אביו ואת אחיו ויוסף הוא המשביר כו'.

Yosef el tzadik es el nivel de luz directa, de arriba hacia abajo, para otorgar específicamente a Beríá, Yetzirá y Asiá, como está escrito: “Yosef sustentó a su padre y a sus hermanos”, y “Yosef era quien abastecía [de grano]”, etc.

והנה האבנים היו על שמות השבטים כתולדותם וסדר האבנים אודם פטדה כו' הוא לפי סדר תולדות השבטים כמ"ש הרמב"ם [הרבי משה בן מימון] נמצא שהם ליוסף וישפה לבנימין

Ahora bien, las piedras correspondían a los nombres de las tribus según su orden de nacimiento, y el orden de las piedras —odem, pitdá, etc.— sigue el orden de nacimiento de las tribus, como escribe el Rambam. De ello se desprende que el shoham corresponde a Yosef y el yashfeh, a Binyamín.

(ישפה י"ש פ"ה כלומר שבחינת מל' היא בחינת פה מתעלית בבחי' יש כו' דהיינו לבחינת מוצא פי ה' מוצא היינו המקור של בחי' פה. עמ"ש בביאור ע"פ ראשי המטות ומ"ש ע"פ זאת חקת התורה.

(Yashfeh: yesh peh, “hay una boca”; es decir, el nivel de Maljut, que es el nivel de “boca”, se eleva al nivel de yesh, etc., o sea, al nivel de “la emisión [motza] de la boca de Havaíá”; motza es la fuente del nivel de “boca”. Véase lo escrito en la explicación del versículo “los jefes de las tribus” y lo escrito acerca del versículo “Esta es la ley de la Torá”.

וזהו יש פה ושותק כי חכם אינו מדבר בפני מי שגדול ממנו עמ"ש כה"ג [כהאי גוונא] גבי קי"ס [קריעת ים סוף] בענין ואתם תחרישון ועמ"ש בביאור ע"פ והיה מספר ועיין בזח"ג [בוהר חלק ג] בלק)

Y esto es “hay una boca y guarda silencio”, pues un sabio no habla ante alguien más grande que él. Véase lo escrito en ese mismo sentido acerca de la partición del Mar de los Juncos, sobre “y ustedes guardarán silencio”; véase también lo escrito en la explicación del versículo “Y el número [de los hijos de Israel] será”; y véase Zohar III, Balak.)

(קפ"ח ב') בענין עמר התנופה תנו פה ועיין ברבות באסתר ע"פ אין אסתר מגדת כו'. וזהו שמיכאל אמר שהם וגבריאל אמר ישפה.

(188b), acerca del ómer de la tenufá, tenu peh ("den una boca"); y véase Midrash Rabbá sobre Ester, acerca del versículo "Ester no lo había revelado", etc. Y por eso Mijael dijo shoham y Gavriel dijo yashfeh.

כי הנה שמשותיך פי' חלונות שמאיר בהם השמש והוא משל להארת אור א"ס בבי מיני חלונות או שיומשך אור א"ס למטה בבי"ע או שיתעלו בבי"ע להתכלל באור א"ס.

Pues "tus ventanas" (shimshosayij) significa ventanas por las que brilla el sol (shemesh), y constituye una analogía de la iluminación de la Luz Infinita (Or Ein Sof) a través de dos clases de ventanas: o bien la Luz Infinita será atraída hacia abajo, a Beriá, Yetzirá y Asiá, o bien Beriá, Yetzirá y Asiá se elevarán para quedar incluidas en la Luz Infinita.

26 וזהו ענין והתהלכתי בתוכם היינו שיהיה התגלות סובב בממלא והוא ההילוך שמלמעלה למטה וגם עליית ממלא בסובב והוא ההילוך שמלמטה למעלה.

Y este es el sentido de "Y caminaré entre ustedes": habrá una revelación de la luz que circunda todos los mundos (sovev) dentro de la luz que llena todos los mundos (memalé), lo cual es el caminar de arriba hacia abajo; y también el ascenso de memalé a sovev, lo cual es el caminar de abajo hacia arriba.

ועיין מ"ש בפי' וישב סד"ה ונתתי לך מהלכים כו' והוא כמו עד"מ שאם אחד עומד למעלה והבי' למטה ורוצים להתקרב יחד יכול להיות הקירוב בשני

Véase lo escrito en Parshat Vayeshev, al final del discurso que comienza "Y te daré lugares por donde caminar", etc. Es, a modo de analogía, como cuando uno está arriba y otro abajo, y quieren acercarse: la cercanía puede producirse de dos

אופנים או שהעליון יורד למטה או שהתחתון יעלה למעלה ומיכאל שר של חסד שהוא בחינת ההשפעה מלמעלה למטה אמר שיהיה בחי' שהם דוקא בחינת יוסף כי כן מדתו.

maneras: o el que está arriba descende, o el que está abajo asciende. Y Mijael, el príncipe de Jé-sed, que es el nivel de la influencia de arriba hacia abajo, dijo que debía ser específicamente el nivel de shoham, el nivel de Yosef, pues esa es su cualidad.

משא"כ גבריאל אמר כפי מדתו בחי' גבורה והסתלקות למעלה דוקא (והנה בגמ' [בגמרא] שם ואמרי לה דפליגי בזה תרי אמוראי במערבא יהודה וחזקיה בני ר' [רבין] חייא. והענין דאיתא בגמ' [בגמרא] כב"מ [בבבא מציעא])

En cambio, Gavriel habló conforme a su cualidad: el nivel de Guevurá y el retiro específicamente hacia arriba. (Ahora bien, en la Guemará allí [se dice]: “Y hay quienes dicen” que dos amoraím de Occidente discreparon sobre esto: Yehudá y Jizkiyá, hijos de Rabí Jía. El asunto es que se afirma en la Guemará, en Babá Metziá)

(דפ"ה ע"ב) שר' [שרבין] חייא ובניו היו דוגמת האבות אברהם יצחק ויעקב. וגם איתא בגמ' [בגמרא] כמ"ק [במועד קטן] (דכ"ה ע"א) יהודא מימינא דאבוה וחזקיה משמאליה.

(p. 85b) que Rabí Jía y sus hijos eran como los Patriarcas, Avraham, Yitzjak y Yaakov. También se afirma en la Guemará, en Moed Katán (p. 25a): “Yehudá estaba a la derecha de su padre, y Jizkiyá a su izquierda”.

ופי' בס' חמדת צבי על הת"ז [התיקוני זוהר] שר' [שרבין] חייא הוא בחי' יעקב ולכן גוהרקי שלו מנפשי' [מנפשיה] סליק ע"ד ת"ת [תפארת] עולה עד הכתר.

Y se explica en el libro Chemdat Tzvi sobre el Tikunei Zohar que Rabí Jía corresponde al nivel de Yaakov; por eso su carruaje (goharki) “ascendió por sí mismo”, a la manera de Tiféret, que asciende hasta Kéter.

וגם כי ביעקב נאמר כי שרית עם אלקים ועם אנשים שא"צ [שאינן צריך / שאינו צריך] למלאכים כו'. (ועמ"ש בבואור ע"פ עלי באר כו' חפרוה שרים ועמ"ש ע"פ כנשר יעיר כו').

Y también acerca de Yaakov se dijo: “Pues luchaste con Elokim y con hombres”; por eso no necesita ángeles, etc. (Véase lo escrito en la explicación del versículo “Sube, oh pozo”, etc., “el pozo que cavaron los príncipes”, y lo escrito sobre el versículo “Como un águila que despierta su nido”, etc.).

וגם י"ל [יש לומר] דלכך נק' חייא ע"ד יעקב אבינו לא מת כו'. ואם כן ממילא מוכן דיהודה שהיה מימיני [מימיניה] הוא מבחי' אברהם וחזקיה משמאליה הוא מבחי' יצחק.

También puede decirse que por eso se lo llama Jía (“viviente”), a semejanza de “Yaakov, nuestro padre, no murió”, etc. Si es así, se entiende por sí mismo que Yehudá, que estaba a su derecha, corresponde al nivel de Avraham, y Jizkiyá, que estaba a su izquierda, al nivel de Yitzjak.

ולכן א"ש [אתי שפיר] דיהודה וחזקיה בני רבי חייא פליגי ג"כ בזה שיהודה אמר שהם כפי מדתו מלמעלה למטה בחי' אברהם וחזקיה אמר ישפה כפי מדתו מלמטה למעלה בחינת יצחק כו'.

Por lo tanto, se comprende que Yehudá y Jizkiyá, hijos de Rabí Jiyá, también discrepaban acerca de esto: Yehudá dijo shoham, conforme a su atributo, de arriba hacia abajo, el nivel de Avraham; y Jizkiyá dijo yashfeh, conforme a su atributo, de abajo hacia arriba, el nivel de Yitzjak, etc.

27 והנה לפי גירסת הגמרא בב"ב [בבבא בתרא] תרי מלאכי ברקיע גבריאל ומיכאל חד אמר שהם משמע דלכאורה דגבריאל אמר שהם.

Ahora bien, según la versión de la Guemará en Bava Basra: “dos ángeles en el firmamento, Gavriel y Michael; uno dijo shoham”, a primera vista parece que Gavriel dijo shoham.

וגם דרך זה יש ליישב ע"פ מ"ש במ"א ע"פ ואלה תולדות יצחק כו'. דבאברהם כתיב אשר אהבת את יצחק כי ידוע הטבע לאהוב ההיפוך

También es posible conciliarlo de esta manera, conforme a lo escrito en otro lugar acerca del versículo: “Y estas son las generaciones de Yitzjak”, etc. De Avraham está escrito: “a quien amas, Yitzjak”, pues es sabido que la naturaleza lleva a amar lo opuesto,

כדכתיב מים קרים על נפש עיפה וכמ"כ [וכמו כן] להיפך מי שקר לו מאד רוצה למים חמים. como está escrito: “Agua fría para un alma cansada”; y, del mismo modo, a la inversa: quien tiene mucho frío desea agua caliente.

28 ולכן אברהם שמדתו המשרה מלמעלה למטה אוהב ג"כ ההיפוך בחי' יצחק מלמטה למעלה. לפ"ז [לפי זה] י"ל [יש לומר] דגבריאל אמר שהם ומיכאל אמר ישפה

Por lo tanto, Avraham, cuyo atributo hace reposar [la luz] de arriba hacia abajo, también ama lo opuesto: el nivel de Yitzjak, de abajo hacia arriba. Según esto, puede decirse que Gavriel dijo shoham y Michael dijo yashfeh.

אך מ"מ יותר נראה כפ"י הראשון וכן במדרש תהלים רס"י [ריש סימן] פ"ז הגירסא פליגי בה תרי מלאכי ברקיע מיכאל וגבריאל וכן הוא בילקוט בישעיה נ"ד כנ"ל:

Sin embargo, aun así parece más probable la primera explicación; y así también, en Midrash Tehilim, al comienzo de la sección 87, la versión dice: “Dos ángeles en el firmamento discreparon acerca de esto: Michael y Gavriel”; y así aparece en el Yalkut sobre Isaías 54, como se mencionó arriba.

29 ד ואמר הקב"ה להוי כדין וכדין. כי הנה פי' וביאור ענין עליות המדרגות והתכללותם במקורם היינו הזדככות החומר שבמדרגה התחתונה שהיא חומרית וגשמית בערך המדרגה שלמעלה הימנה

4. "Y el Santo, bendito sea, dijo: Que sea así y así". Pues el significado y la explicación del ascenso de los niveles y de su inclusión en su fuente es el refinamiento de la materia del nivel inferior, que es material y físico en relación con el nivel que está por encima de él,

שהיא בבחי' רוחנית ונשמה לגבי התחתונה שהיא בבחי' גוף נגדה וכשהיא מתפשטת מחומריתה וגסותה עד שתהיה בבחינה העליונה היינו עלייתה והתכללותה במקורה.

que pertenece a la categoría de lo espiritual y del alma en relación con el nivel inferior, que pertenece a la categoría de un cuerpo respecto de aquel. Y cuando [el nivel inferior] se despoja de su materialidad y tosquedad hasta alcanzar el nivel superior, ese es su ascenso y su inclusión en su fuente.

30 וזהו ענין עליית שבת בפנימית העולמות כמו שאומרים הבו לה' בני אלים הבו לה' כו'.

Y esto es el ascenso de Shabat en la dimensión interior (pnimiut) de los mundos, como decimos: "Den a Havaia, hijos de los poderosos; den a Havaia", etc.

שהג' הבו הן ג' בחי' עליות ב"ע שעולים באצי' במלי' וכן המלי' עולה בז"א וז"א באו"א [באבא ואימא] עד רום המעלות כמ"ש כל זה בכוונת הבו הנ"ל

Pues las tres veces que aparece «den» corresponden a tres niveles de ascenso: Beria, Yetzirá y Asiá ascienden a Atzilut, a Maljut; asimismo, Maljut asciende a Zeir Anpín, y Zeir Anpín, a Aba e Ima, hasta las alturas más elevadas, como está escrito todo esto en la intención mística de «den» mencionada arriba;

דהיינו שמתעלות המדרגות בעילוי יותר מכשהיו בסדר ההשתלשלות. כי החכמה שבסדר ההשתלשלות עד חכמה דעשיה עד שנתהווה שכל אנושי.

es decir, los niveles se elevan a una altura mayor que aquella que tenían en el orden de la cadena descendente de los mundos (hishtalshelut). Pues Jojmá, en el orden de la cadena descendente, [se extiende] hasta Jojmá de Asiá, hasta que llega a existir el intelecto humano.

הנה שכל האנושי הזה הוא חומרי וגס מאד נגד החכמה של מעלה ואין ערך ודוגמא לבחי' של מעלה.

Ahora bien, este intelecto humano es muy material y tosco en comparación con la sabiduría de lo Alto, y no hay comparación ni semejanza entre ambos niveles.

31 וכן הרחמנות שלמטה בגשמיות היא מגושמת בחומריות וגסות מאד ואינה דוגמת הרחמנות שלמעלה כי למטה הרחמנות היא מפאת התפעלות הנפש בצר לה בצרת אביון שאינה יכולה לסבול כו'

Asimismo, la compasión de abajo, en el plano físico, es muy corporal, material y tosca, y no se parece a la compasión de Arriba. Pues abajo la compasión surge porque el alma se conmueve cuando se angustia ante la aflicción de un pobre, que no puede soportar, etc.

ולמעלה לא שייך התפעלות כלל ממקרי הגוף אלא שבירידות והמשכת המדרגות בצמצומים רבים ושונים נתהווה שכל אנושית ורחמנות אנושית ולמעלה היא מקור החכמה ורוחניותה וחיותה ומקור הרחמים וחיותו שמשם נמשך להיות חכמה ורחמים למטה בגשמיות

Pero en Arriba no cabe en absoluto conmoverse por acontecimientos corporales. Más bien, a través de los descensos y de la extensión de los niveles mediante muchos y diversos tzimtzumim (contracciones), llegaron a existir el intelecto humano y la compasión humana; y Arriba está la fuente de la sabiduría, de su espiritualidad y su fuerza vital, así como la fuente de la compasión y de su fuerza vital, desde donde se extienden para convertirse en sabiduría y compasión abajo, en el plano físico.

אבל בעליות העולמות בבחי' פנימית תתעלה החכמה שלמטה להיות לה הזדככות מחומריותה וגסותה עד שתהיה בטילה במציאות ונכללת במקור החכמה שלמעלה שאין כמוה ולא דוגמתה בשכל אנושי כלל.

Pero, en el ascenso de los mundos, en la dimensión interior, la sabiduría de abajo se elevará y será refinada de su materialidad y tosquedad, hasta quedar autoanulada (bitul) en su existencia e incluida en la fuente de la sabiduría de Arriba, que no tiene igual ni semejanza alguna en el intelecto humano.

32 וזהו ענין לאשתאבא בגופא דמלכא שהוא להתכלל בע"ס [בעשר ספירות] דאצילות ממש שבתוכן יהיה גילוי אורות המקיפים בחי' סוכ"ע.

Y este es el significado de “ser absorbido en el cuerpo del Rey”: quedar incluido en las Diez Sefirot de Atzilut mismas, dentro de las cuales se revelarán las luces circundantes, el nivel de la luz que circunda todos los mundos (sovev kol almin).

והי"ז [והרי זה] יחוד אור א"ס ב"ה עם נשמת האדם שבגוף כשיקום בתחיה"מ [בתחיית המתים] ע"ד יחוד עליון דאיהו וחיוהי חד

Y esta es la unión de la Luz Infinita (Or Ein Sof), bendito sea, con el alma del hombre en el cuerpo, cuando se levante en la Resurrección de los Muertos, a semejanza de la unión suprema de "Él y Sus fuerzas vitales son uno",

והיינו ע"י עליות העולמות שיהיה אז. עוד יובן ענין ההזדככות ע"ד שאנו רואים גוף האדם יותר זך מגוף הבהמה והיינו

y esto se realizará mediante las elevaciones de los mundos que tendrán lugar entonces. También puede entenderse el concepto de refinamiento a partir de lo que vemos: el cuerpo humano es más refinado que el cuerpo de un animal. Esto se debe a que

כי באדם יש נפש המשכלת שלפי ערך נפשו כן הוא גם גופו משא"כ הבהמה גופה גס וחומרי יותר ולא יוכל להכיל נפש המשכלת בגופה כלל.

el ser humano tiene un alma racional, y su cuerpo también está en proporción con su alma; en cambio, el cuerpo del animal es más tosco y material, y no podría contener en absoluto un alma racional en su cuerpo.

33 וכן לע"ל [לעתיד לבוא] יהיה הגוף יותר זך לאין קץ מגוף האדם עכשיו שהגוף יהיה רק מאותו העצם שישאר לעת

Así también, en el Tiempo Venidero, el cuerpo será infinitamente más refinado que el cuerpo humano actual, pues el cuerpo estará formado únicamente por ese hueso que permanecerá para el tiempo de

התחי' שממנו יבנה בנין הגוף כחמירא גו עיסה ע"י הטל שיומשך מלמעלה והיינו לפי ערך הנשמה שתהיה אז ממקום גבוה יותר נעלה.

la Resurrección, a partir del cual se construirá la estructura del cuerpo, como levadura dentro de la masa, mediante el rocío que será atraído desde Arriba; y esto será en proporción al alma, que entonces procederá de un lugar más elevado y excelso.

34 ועד"ז יהיה עוד הזדככות ועליות עד שתתעלה החכמה שלמטה באדם להיות כפי בחי' חכמה עילאה

Del mismo modo, habrá un refinamiento y ascensos adicionales, hasta que la sabiduría de abajo, en el hombre, se eleve para ser como el nivel de la Jojmá superior (Jojmá ilaá);

וכן החסד שבאדם יהיה כמו בחי' חסד דרועא ימינא שלמעלה וכן הגבורה כו' וכל זה הוא ענין עליות העולמות מלמטה למעלה.

y, de igual manera, el Jésed en el hombre será como el nivel del Jésed, “el brazo derecho”, de Arriba; y lo mismo ocurrirá con la Guevurá, etc. Todo esto es el ascenso de los mundos de abajo hacia arriba.

וזהו בחי' בנימין. אמנם בחי' המשכה מלמעלה למטה היינו שגם בכלים דבי"ע כמו שהן יומשך בהן גילוי אור א"ס ממש

Y este es el nivel de Binyamín. Sin embargo, el nivel de hacer descender de arriba hacia abajo significa que también en las vasijas de los mundos de Beríá, Yetzirá y Asiá, tal como son, se hará descender la revelación de la Luz Infinita misma (Or Ein Sof),

כמו שנמשך בכלים דאצילות וכמ"ש במ"א ע"פ מאמר הזהר ר"פ ויצא שאמר הקב"ה לדוד חיך אפילו במאנין דילי לא אשתמש אלא במאנין דילך. מאנין הם כלים.

tal como se hace descender en las vasijas del Mundo de Atzilut (Emanación); como se explica en otro lugar acerca del dicho del Zohar al comienzo de la parashá de Vayetzei, que el Santo, bendito sea, le dijo a David: “Por tu vida, ni siquiera usaré Mis propias vasijas (manin dili), sino solo tus vasijas (manin dilaj)”. Manin significa vasijas.

35 והנה גם באצילות יש בחי' כלים אלא ששם באצילות איהו וגרמוהי חד שגם הכלים הם בבחי' יחוד מה שאין כן בבריאה משם יפרד וגם בבריאה

Ahora bien, también en el Mundo de Atzilut (Emanación) hay un nivel de vasijas; pero allí, en Atzilut, «Él y Sus vasijas» (ihu vegarmohi) son uno, de modo que también las vasijas están en un estado de unidad; no así en Beríá: «desde allí se divide». Y también en Beríá

הנה יש נר"נ [נפש רוח נשמה] חיה יחידה והנשמה חיה יחידה נכללו באלקות רק הרוח ונפש הם כלים ממש.

hay nefesh, ruaj, neshamá, jaiá y yejidá; la neshamá, la jaiá y la yejidá están incluidas en la Divinidad, y solo el ruaj y la nefesh son vasijas propiamente dichas.

36 וזהו במאנין דילי הם כלים דאצילות ונשמה חיה יחידה דבריאה שהם בחי' אלקות וע"כ נקראים מאנין

דילי

Y esto es “en Mis vasijas”: son las vasijas de Atzilut y la neshamá, la jayá y la yejidá de Beríá, que pertenecen al nivel de la Divinidad; por eso se las llama “Mis vasijas”.

אבל מאנין דחלך הם רוח ונפש דבריאה שהם נבראים ואינן אלהות שהם נקי' מאנין דילך שהם כלים לבחי' דוד היא המלי'

Pero “tus vasijas” son el rúaj y el néfesh de Beríá, que son seres creados y no Divinidad. Se las llama “tus vasijas” porque son vasijas para el nivel de David, que es Maljut,

שהיא ראש הבריאה והבטיחו הקב"ה שיהיה א"ס שורה גם במאנין דילך אפי' [אפילו] בכלים של רוח ונפש דבריאה

que es la cabeza de Beríá. Y el Santo, bendito sea, le prometió que el Infinito (Ein Sof) también residiría en “tus vasijas”, incluso en las vasijas del rúaj y el néfesh de Beríá;

וכמו שהיה באמת אריה דאכיל קרבנין פני שור דאכיל בעירין ופני נשר עופין תורין ובני יונה והם הם בחי' חיות המרכבה ממש ולא מבחי' חיה יחידה נשמה בלבד כו'.

tal como en efecto ocurrió con el león que devoraba las ofrendas, el rostro del buey que devoraba el ganado, y el rostro del águila, las aves, las tórtolas y los pichones; estos eran los seres vivos mismos de la Carroza, y no solo del nivel de jayá, yejidá y neshamá, etc.

או כמו ע"ד וירד הוי' על הר סיני הרי היה גילוי אור א"ס למטה שלא ע"י הזדככות הכלים עצומה כל כך ע"ד הנ"ל דעליות העולמות שהבריאה נכלל בבחי' אצילות ממש

O bien, como en “Y Havaia descendió sobre el monte Sináí”: hubo una revelación de la Luz Infinita abajo, sin que mediara un refinamiento tan extraordinario de las vasijas, como en el caso mencionado antes del ascenso de los mundos, en el que Beríá queda incluida en el nivel mismo de Atzilut;

אלא שיוכל להיות גילוי אצילות בבריאה כמו שהבריאה היא בחי' בריאה. כי הוא ית' כל יכול.

sino que puede haber una revelación de Atzilut en Beríá tal como esta es, en el nivel de Beríá. Pues Él, bendito sea, puede todo.

37 ועדי"ז ג"כ יוכל להיות גילוי אור א"ס הסוכ"ע בממכ"ע [בממלא כל עלמין] בבחי' מלמעלה למטה. וזהו ענין המשל שהעליון יורד למטה כו'.

Del mismo modo, también puede haber una revelación de la Luz Infinita que circunda todos los mundos (sovev kol almin) dentro de la luz que llena todos los mundos (memalé kol almin), de arriba hacia abajo. Este es el sentido de la analogía del superior que desciende abajo, etc.

ואמר הקב"ה להוי כדין וכדין שיהיה לעתיד ב' הבחינות שיהיה עליות העולמות מלמטה למעלה שהתחתון יעלה למעלה וגם יהיה גילוי ע"ד מלמעלה למטה שהעליון יורד למטה ושניהם כאחד טובים

Y el Santo, bendito sea, dijo: "Que sea así y así": en el Futuro por Venir habrá ambas modalidades: los mundos ascenderán de abajo hacia arriba, de modo que el inferior subirá, y también habrá una revelación de arriba hacia abajo, en la que el superior desciende; "y ambas cosas son buenas por igual".

(כי יש מעלה בכל אחד משני בחינות כי הנה ע"י עליות העולמות שהתחתון מזדכך כ"כ [כל כך] הזדככות עצומה להיות כפ"י בחי' העליון הרי ע"י נמצא מתאחד יותר עם גילוי האור ע"ד איהו וחיוהי חד ממש וכיחוד כלים דאצילות עם האורות.

(pues cada una de las dos modalidades tiene una ventaja. Mediante el ascenso de los mundos, en el que el inferior se refina con un refinamiento tan extraordinario que llega a ser como el nivel del superior, queda así más unido a la revelación de la luz, en el sentido de "Él y Sus fuerzas vitales son verdaderamente uno", como la unión de las vasijas de Atzilut con las luces.

משא"כ בירידת העליון למטה כיון שהכלי לא נזדכך הזדככות עצומה כהנ"ל א"כ אף שעכ"ז [שעם כל זה] נמשך בו גילוי אור העליון ממש כי הוא ית' כל יכול.

En cambio, cuando el superior desciende abajo, dado que la vasija no se ha refinado con un refinamiento tan extraordinario como el mencionado, aunque la revelación de la luz suprema misma se extiende dentro de ella, pues Él, bendito sea, puede todo,

מ"מ אין הגילוי אור מתייחד כ"כ [כל כך] עם הכלי ע"ד איהו וחיוהי וגרמוהי חד כו' ויש מעלה ג"כ בירידת האור למטה ע"ד שנתבאר במ"א ע"פ והתהלכתי בתוכם כי גם בענין ההשגה יש חילוק

sin embargo, la luz revelada no se une tanto con la vasija, en el sentido de "Él, Sus fuerzas vitales y Sus vasijas son uno", etc. También hay una ventaja en que la luz descienda abajo, como se explicó en otro lugar acerca del versículo "Y caminaré entre ustedes"; pues también en cuanto a la comprensión hay una diferencia.

כי כשיתגלה גילוי גדול כזה שיוכל להתגלות אור הסוכי"ע לגוף ממש מבלי הזדככות עצומה כ"כ [כל כך] שע"ד עליות העולמות צריך מקור שרש הגילוי להיות ממקום גבוה יותר בכדי שיוכל לבא לירד

Pues cuando se revela una revelación tan grande que la luz que circunda todos los mundos puede revelarse al cuerpo mismo sin que este necesite un refinamiento tan extraordinario como el que corresponde al ascenso de los mundos, la fuente y raíz de la revelación debe estar en un lugar más elevado, para que pueda descender

ולהשתלשל הגילוי למטה בגוף ממש וא"כ גילוי סובב בממלא אז ההשגה שמשיגין למטה הוא נמשך שרשו ממקום גבוה יותר מן מה שמשיגין בעליות ממלא לסובב היינו כשיזדכך הגוף לעלות למרום ע"ד הזיכוך דעליית העולמות ממש

y desplegarse gradualmente abajo, en el cuerpo mismo. Por consiguiente, cuando sovev se revela dentro de memalé, la comprensión que se alcanza abajo tiene su raíz en un lugar más elevado que aquello que se comprende mediante el ascenso de memalé a sovev; es decir, cuando el cuerpo se refine para ascender a lo alto, siguiendo el refinamiento propio del ascenso efectivo de los mundos,

כי אז א"צ [אין צריך / אינו צריך] להיות הגילוי ממקום גבוה כ"כ [כל כך] כמו שרש הגילוי שמלמעלה למטה וכידוע שמה שמקור שרשו ממקום גבוה יותר יוכל לבא ולהתגלות למטה יותר.

pues entonces la revelación no necesita proceder de un lugar tan elevado como la raíz de la revelación de arriba hacia abajo. Como es sabido, aquello cuya fuente y raíz están en un lugar más elevado puede llegar y revelarse más abajo.

ועד"ז י"ל [יש לומר] מ"ש בע"ח [בעץ חיים] שער לידת המוחין פ"ב [פרק ב'] בפ"י ושמתי כדכד שכתר דנוק' [דנוקבא] נמשך משני שלישים של ת"ת [תפארת] דז"א שהם ב"פ [ב' פעמים] כד ב' שלישיין דשם ע"ב [שם ע"ב] כו'

En esta línea, se puede explicar lo escrito en Etz Chaim, Sha'ar Leidas HaMochin, capítulo 2, acerca del significado de «Y haré tus ventanas de kadkod»: que el Kéter de Nukvá se extiende desde dos tercios de la Tiféret de Zeir Anpín, que son dos veces kad (24), dos tercios del Nombre Av (72), etc.

ועיין בלקי"ת [בלקוטי תורה (להאריז"ל)] פ' בראשית בדרוש ארבעה שנכנסו לפרדס ובפ' חיי שרה ע"פ ותמלא כדה והרמ"ז [והרב משה זכות] בפ' וירא על דף צ"ז ע"ב כ' [כתב] וז"ל [זוה לשונן] וניתקן כתר דידה שמאיר גם משליש העליון דת"ת [דתפארת] בסוד ושמתי כדכד כו' וכ"כ [וכן כתב] בהג"ה [בהגהה] באוצ"ח [באוצרות חיים]

Véase el Likkutei Torah del Arizal, Parshat Bereshit, en el discurso sobre los cuatro que entraron al Pardés, y en Parshat Jayei Sará, sobre el versículo «y llenó su cántaro (kadá)»; y el Ramaz, en Parshat Vayerá, en la p. 97b, escribió, y estas son sus palabras: «Y se rectifica su Kéter, que también resplandece desde el tercio superior de la Tiféret, en el misterio de “Y haré tus ventanas de kadkod”», etc. Y así está escrito en una glosa en Oztrot Chaim.

(דני"ח ע"א) דפ"י ושמתי כד כד הם ב' שלישים העליונים דת"ת [דתפארת] לבד שלישי התחתון כו'

(p. 58a), que el significado de «Y haré tus ventanas kad kad» son los dos tercios superiores de la Tiféret, sin el tercio inferior, etc.

ועמ"ש בפ' ויגש בענין שלש מטמוניות הטמין יוסף כו' ואחת גנוזה לצדיקים לע"ל [לעתיד לבוא] דהיינו שלישי העליון כו'

Véase lo escrito en Parshat Vayigash acerca de los tres tesoros que Yosef escondió, etc., «y uno está guardado para los justos en el Tiempo Venidero», que es el tercio superior, etc.

וע' בהרמ"ז [בהרב משה זכות] ר"פ פקודי ע"פ מה רב טובך כו' עכ"פ [על כל פנים] הפ"י הוא שהכתר דנוק' [דנוקבא] יומשך לעתיד משני בחינות עליונות.

Véase también el Ramaz, al comienzo de Parshat Pekudei, sobre el versículo «¡Cuán grande es Tu bondad!», etc. En todo caso, el significado es que el Kéter de Nukvá se extenderá en el futuro desde dos niveles superiores.

והענין ע"ד מ"ש בעי"ח [בעץ חיים] שמי"א פ"ג [פרק ג'] שהכתר הוא הממוצע בין המאציל לנאצלים ולכן יש בו מב' הבחי' א' בחי' תחתונה שבמאציל ב' שרש הנאצלים.

El asunto se entiende en la línea de lo escrito en Etz Chaim, Sha'ar 41, capítulo 3: que Kéter es el intermediario entre el Emanador y los seres emanados; por eso contiene ambos niveles: primero, el nivel inferior del Emanador; segundo, la raíz de los seres emanados.

38 והנה כמ"כ [כמו כן] עד"ז בכתר דנוק' [דנוקבא] שנמשך מת"ת [מתפארת] דז"א יש בו ג"כ כעין שני הבחי' הנ"ל.

Ahora bien, del mismo modo, la Corona de Nukvá, que se extiende desde la Tiféret de Zeir Anpín, también contiene algo semejante a los dos niveles mencionados antes.

וזהו ענין שנחלק ת"ת [תפארת] דז"א לג' שלישי' היינו שליש התחתון הוא בחי' נה"י [נצח הוד יסוד] שבו שבחי'

Y esto explica por qué la Tiféret de Zeir Anpín se divide en tres tercios: el tercio inferior es el nivel de Nétzaj, Hod y Yesod que hay en ella, y este nivel

זו יומשך לעתיד בבחי' פנימית והתגלות במלי' והבי' שלישי' העליונים היינו חב"ד [חכמה בינה ודעת] חג"ת [חסד גבורה תפארת] מהם נעשים ב' בחי' הכתר דנוק' [דנוקבא] וע"ז נאמר ושמתי כד כד.

se manifestará en el Futuro Venidero como dimensión interior (pnimiut) y revelación en Maljut; y de los dos tercios superiores, es decir, Jojmá, Biná y Daat, Jésed, Guevurá y Tiféret, se forman los dos niveles de la corona de Nukvá. Sobre esto está dicho: "Y pondré tus ventanas kad kad".

39 וענין ג' בחינות אלו יש להבין ע"ש שנתבאר במ"א בענין שלש פעמים קדוש בביאור ע"פ אחרי הוי' אלקיכם ועמ"ש סד"ה יחיינו מיומים.

El tema de estos tres niveles puede comprenderse a la luz de lo que se explicó en otro lugar acerca de las tres veces que se dice "Santo", en la explicación del versículo: "Después de Havaia, su D'os, caminarán". Véase también lo escrito al final del discurso que comienza "Él nos revivirá después de dos días".

וזהו ג"כ ענין הבי' כתרם שקבלו ישראל בסיני אלא שי"ל [שיש לומר] שהן היו מבי' שלישי' התחתונים ולעתיד הוא שיתגלה שליש העליון כו'

Y este es también el tema de las dos coronas que Israel recibió en el Sinaí; solo que puede decirse que aquellas provenían de los dos tercios inferiores, mientras que en el Tiempo Venidero se revelará el tercio superior, etc.

והנה עכ"פ [על כל פנים] בכתר דנוק' [דנוקבא] יהיו ב' הבחי' שהא' הוא כענין בחי' תחתונה שבמאציל. והבי' כענין שרש הנאצלים.

En todo caso, en la corona de Nukvá habrá dos niveles: el primero, semejante al nivel más bajo del Emanador, y el segundo, semejante a la raíz de los seres emanados.

ושרשן מבי הבחי' שבכתר הכללי שהן ע"י [עתיק יומין] וא"א כו'. ועמ"ש בד"ה ויקח קרח בתחלתו. והיינו שמשם נמשך בי בחי' התגלות הנ"ל דסובב בממלא וממלא בסובב.

Y su raíz proviene de los dos niveles del Kéter general, que son Atik Yomin y Arij Anpín, etc. Véase lo escrito al comienzo del discurso que empieza "Y Koraj tomó". Es decir, de allí emanan las dos formas de revelación mencionadas antes: sovev dentro de memalé y memalé dentro de sovev.

40 והנה לפמשנ"ת [לפי מה שנתבאר] לעיל שלהיות התגלות סובב בממלא צריך מקור שרש הגילוי להיות ממקום גבוה יותר צ"ל דהמשכה זו הוא מבחי' העליונה שבכתר.

Ahora bien, según lo explicado anteriormente, para que haya una revelación de la luz que circunda todos los mundos (sovev kol almin) dentro de la luz que llena todos los mundos (memalé kol almin), la fuente y raíz de la revelación deben provenir de un lugar más elevado; por lo tanto, debe decirse que esta emanación procede del nivel superior de Kéter.

וצ"ע [וצריך עיון] ע"פ מ"ש במ"א דלעתיד יתעלו הגבורות ויהודה יהיה למעלה מבחי' יוסף וגם עפמ"ש [על פי מה שכתוב] סד"ה שובה ישראל עד וגם ופנילא ירא ו בבחינת המשכה. אבל בבחי' העלאה את פניך הוי' אבקש.

Sin embargo, esto requiere examen a la luz de lo escrito en otro lugar: que en el Tiempo Venidero las Guevurot se elevarán y Yehudá estará por encima del nivel de Yosef; y también a la luz de lo escrito al final del discurso que comienza "Vuelve, Israel, hasta": asimismo, "pero Mi rostro no será visto" corresponde al modo de la emanación, mientras que en el modo de la elevación se dice: "Tu rostro, Havaíá, buscaré".

נמצא בבחי' העלאה יוכל להיות התגלות מבחי' עליונה יותר ועמ"ש בד"ה את שכתותי תשמרו בענין עליות דשבת. וע' מש"ל [מה שכתוב לעיל] בענין שמש הוי"ה ושמש צדקה. וצ"ע [וצריך עיון].

Resulta, entonces, que en el modo de la elevación puede haber una revelación desde un nivel más elevado. Véase lo escrito en el discurso que comienza "Guardarás Mis Shabatot", sobre las elevaciones de Shabat; y véase lo escrito anteriormente acerca del "sol de Havaíá" y del "sol de justicia". Esto requiere examen.

41 והנה המשכות אלו הוא ע"י בשכמל"ו [ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד] שחרית וערבית שהם ב' בחי' כד הנ"ל כמ"ש בת"ז [בתיקוני זוהר] תיקון כ"ח ועל אל"ן כ"ד אתוון אתמר ושמתי כד כד שמשותיך.

Ahora bien, estos descensos se producen por medio de "Bendito sea el Nombre de la gloria de Su reino por siempre jamás", por la mañana y por la noche, que son los dos niveles de kad mencionados antes, como está escrito en el Tikkunei Zohar, Tikkun 28: "Y de estas veinticuatro letras (kad) se dijo: 'Y haré tus ventanas kad kad'".

והענין דמבואר במ"א כפ"י עושין רצונו של מקום כתר דנוק' [דנוקבא] הוא בחי' בכל מאדך כו'

La idea es que en otro lugar se explica, respecto del significado de "hacen la voluntad del Omnipresente", que el Kéter de Nukvá es el nivel de "con toda tu fuerza (meodeja)", etc.

והנה בבחי' בכל מאדך יש ג"כ בחי' רצון ובחי' תענוג והוא הנק' חפץ שהוא פנימית הרצון אהבה בתענוגים בבחי' מאד בלי גבול כענין עיני האדם לא תשבענה כו'.

Ahora bien, en el nivel de "con toda tu fuerza" también hay un nivel de voluntad y un nivel de deleite, llamado deseo (jéfetz), la dimensión interior de la voluntad: amor con deleites, en el nivel de meod, sin límite, como en "los ojos del hombre nunca se sacian", etc.

42 וזהו ענין ב' בחי' כ"ד דבשכמל"ו [דברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד] שחרית וערבית כי שמחה בצפרא ורננא ברמשא כו'.

Y este es el sentido de los dos niveles de veinticuatro (kad) de «Bendito sea el Nombre...», por la mañana y por la noche: pues «hay alegría por la mañana y canto por la noche», etc.

וזהו אשת חיל עטרת בעלה אשת חיל דוקא כמ"ש בע"ח [בעץ חיים] דפ"י חיל היינו ב"פ [ב' פעמים] כ"ד דבשכמל"ו [דברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד] שחרית וערבית שע"י ממשיכים בחי' עט"ב [עטרת בעלה] כו'.

Y este es el sentido de «La mujer de valor (eshes chayil) es la corona de su marido»: específicamente una mujer de chayil; como está escrito en Etz Chaim, chayil significa dos veces veinticuatro: el «Bendito sea el Nombre...» de la mañana y de la noche, mediante lo cual se atrae el nivel de «la corona de su marido», etc.

43 ואפשר לומר בפ' עט"ב [עטרת בעלה] שממשיכים ג"כ מהכתר לז"א מבחי' היותר עליונה. וע"ד שבשבועות נמשך לו הכתר מע"י [מעתיק יומין] וא"א ממש כמ"ש במ"א. ועמ"ש מענין בשכמל"ו [ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד] סד"ה שמע ישראל.

Y puede decirse que, en el sentido de “la corona de su esposo”, también se atrae desde Kéter hacia Zeir Anpín desde el nivel más elevado; a semejanza de lo que sucede en Shavuot, cuando la corona se atrae hacia él directamente desde Atik Yomin y Arij Anpín, como está escrito en otro lugar. Y véase lo escrito acerca de “Bendito sea el Nombre...” al final del discurso que comienza “Escucha, Israel”.

וע' בפע"ח [בפרי עץ חיים] בכוונת קריאת שמע דבק"ש [דבקריאת שמע] של ערבית שרש ההמשכה נמשך מבחי' א"א ובק"ש [ובקריאת שמע] דשחרית נמשך מבחי' עתיק כו' והיינו לפי ההעלאת מ"ן [מ"ן נוקבין] רננא ברמשא ושמחה בצפרא כנ"ל.

Y véase Pri Etz Chaim, acerca de la intención mística de la recitación del Shemá: en el Shemá de la noche, la raíz de la atracción se origina en el nivel de Arij Anpín, y en el Shemá de la mañana se atrae desde el nivel de Atik, etc.; esto corresponde a la elevación de mayin nukvin (“aguas femeninas”): “canto por la noche y alegría por la mañana”, como se mencionó arriba.

(ועמ"ש בפנים בענין זה דשחרית וערבית באופן אחר כי ברישא חשוכא כו' ישת חשך סתרו כו' ומ"ש במ"א עד"ה [על דיבור המתחיל] והיה אור הלבנה כו' ודו"ק [ודוק])

(Y véase lo escrito en el texto principal acerca de este tema de la mañana y la noche de otra manera: pues primero hubo oscuridad, etc., “puso la oscuridad como Su escondite”, etc.; y lo escrito en otro lugar sobre el discurso que comienza “Y será la luz de la luna”, etc.; y examínese esto detenidamente.)

וזהו ג"כ ענין באתעדל"ת [באתערותא דלתתא] אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] שהכח שיש לאתעדל"ת [לאתערותא דלתתא] להיות בה ועל ידה אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] היינו ע"י שמתחלה נמשך אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] מאליו מלמעלה למטה

Y este es también el sentido de “mediante un despertar desde abajo, un despertar desde arriba”: el poder que tiene el despertar desde abajo para que en él y por medio de él haya un despertar desde arriba se debe a que primero se atrae espontáneamente un despertar desde arriba, de arriba hacia abajo,

והוא הנותן כח ועוז לאתעדל"ת [לאתערותא דלתתא] שהיא בחי' מלמטה למעלה להיות בה ועל ידה אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] וגילוי אור כו':

y este es lo que otorga poder y fuerza al despertar desde abajo, que es un nivel de abajo hacia arriba, para que en él y por medio de él haya un despertar desde arriba y una revelación de luz, etc.

44 קיצור

Resumen

45 (א) ענין נוח לו לאדם שלא נברא ועיין מזה בעה"ק [בעבודת הקודש] (ח"ב [חלק ב' פכ"ב] הובא בשל"ה [בשני לוחות הברית] בהקדמת בית ישראל (דף כ"א ע"ב כ"ב ע"א).

(1) El asunto de «es más cómodo para el hombre no haber sido creado». Véase al respecto Avodas HaKodesh (Parte II, capítulo 22), citado en el Shelah, en la introducción Beis Yisrael (pp. 21b-22a).

ובעקדה פ' בראשית (שער ח') ובעקרים (מ"ד [מאמר ד'] ס"פ כ"ט) נדחק בזה. ובעה"מ [ובעמק המלך] (שער קרית ארבע פנ"ה) ג"כ נדחק בזה.

El Akeidah, sobre Parshas Bereishis (Puerta 8), y el Ikkarim (Ensayo 4, final del capítulo 29) se esforzaron por explicar esto; también Emek HaMelech (Sha'ar Kiryas Arba, capítulo 55) se esforzó por explicarlo.

אך הנה הנשמות הן נמשכו מפנימית הכלים דע"ס [דעשר ספירות]. ופ"י כלים היינו עצם בחי' חכמה וחסד.

Pero las almas fueron atraídas de la dimensión interior (pnimiut) de las vasijas de las Diez Sefirot. Y «vasijas» significa la esencia misma del nivel de Jojmá y Jésed,

משא"כ האור והנשמה הנמשך בהן מאור א"ס הוא בחי' דלאו מכל אליון מדות כלל: (ב) וזהו ענין נשמה שנתת בי טהורה היא מלשון כעצם השמים לטהר ואח"כ אתה בראתה.

mientras que la luz y el alma atraídas a ellas desde la Luz Infinita (Or Ein Sof) corresponden al nivel de «no pertenece en absoluto a ninguno de estos atributos». (2) Y este es el significado de «el alma que Tú pusiste en mí es pura», según la expresión «como la esencia misma de los cielos en pureza»; y después, «Tú la creaste».

ועמ"ש בד"ה הים ראה ויננס ועל זה הוא החקירה אם נוח לו לאדם שנברא היינו שירד מבחי' טהורה היא לבחי' בראת' [בראתה] יצרתה נפחת' [נפחתה] כי דהיינו מכלים דע"ס [דעשר ספירות] דאצי' לב"ע עד שיתלבש בגוף

Véase lo escrito en el discurso que comienza «El mar vio y huyó». Y esto es lo que plantea la pregunta: si es más cómodo para el hombre haber sido creado; es decir, si le convino descender del nivel de «es pura» al nivel de «Tú la creaste, la formaste, la insuflaste en mí», o sea, de las vasijas de las Diez Sefirot de Atzilut a Beríá, Yetzirá y Asiá, hasta quedar revestida en un cuerpo.

כי ירידה זו צורך עלייה גדולה היא שע"י יתעלו לבחי' [לבחינת] קדש שלמעלה מבחי' טהורה היא וכמ"ש ואנשי קדש תהיון לי והוא לבחי' אור א"ס ממש שלמעלה מבחי' הכלים.

Pues este descenso tiene por finalidad una gran elevación: por medio de él se elevarán al nivel de «santo», que está por encima del nivel de «es pura», como está escrito: «Y serán para Mí un pueblo santo»; y esto corresponde al nivel de la Luz Infinita misma, que está por encima del nivel de las vasijas.

46 והיינו ע"י תשובה ומע"ט [ומעשים טובים] שע"י ממשיך בחי' סוכ"ע מה שאינו מתלבש בכלים ועמ"ש מענין עלייה זו בד"ה זכור ושמור בדבור אחד והכח הזה במצות מעשיות דוקא כי נעוץ תחלתן בסופן. ועמ"ש מזה ג"כ בד"ה שבת שבתון:

Y esto es por medio de la teshuvá y las buenas obras, mediante las cuales se atrae el nivel de la luz que circunda todos los mundos (sovev kol almin), aquella que no se reviste en vasijas. Véase lo escrito acerca de este ascenso en el discurso que comienza: «“Recuerda” y “Guarda” en una sola expresión». Y este poder se encuentra específicamente en las mitzvot prácticas, porque «su comienzo está enclavado en su final». Véase también lo escrito sobre esto en el discurso que comienza: «Un Shabat de descanso completo».

47 (ג) והנה האבנים טובות גידולם מהכוכבים וזהו ענין ויקח מאבני המקום שהם י"ב וכמ"ש בזח"א [בזהר חלק א] ויחי

(3) Ahora bien, las piedras preciosas crecen a partir de las estrellas; este es el sentido de “Y tomé de las piedras del lugar”, que eran doce, como está escrito en Zohar I, Vayechi

(דרל"א ע"ב) וע' במא"א [במאורי אור] אות אלף סעיף ד' בענין אבנים ובאות כ' [כתב] ס"ב בענין כוכב.

(p. 231b). Véase también Me'orei Or, letra alef, sección 4, acerca de las piedras, y letra kaf, sección 2, acerca de la “estrella”.

ודרך כלל יש בהם ב' בחינות שהם וישפה אור ישר ואור חוזר ועמ"ש מענין או"י [אור ישר] ואו"י [ואור חוזר] בד"ה אז ישיר ישראל כו' עלי באר בענין מעין גנים במ"ח:

En general, entre ellas hay dos tipos: shoham y yashfeh, luz directa y luz reflejada. Véase lo escrito acerca de la luz directa y la luz reflejada en el discurso que comienza “Entonces cantó Israel”, etc., “Brotá, oh pozo”, acerca de “una fuente de jardines, un pozo de aguas vivas”.

48 (ד) וזהו להוי כדין וכדין שיהיה ב' הבחינות שיהיה עליות העולמות דהיינו הזדככות העולמות ועמ"ש מזה בד"ה את שבתותי תשמרו ויהיה גם כן המשכה מלמעלה למטה ועמ"ש סד"ה כי ההרים ימושו גבי אלקי כל הארץ יקרא.

(4) Y esto es “que sea así y así”: estarán presentes ambos niveles. Los mundos ascenderán, es decir, se refinarán; véase lo escrito sobre esto en el discurso que comienza “Guardarán Mis Shabatot”. Y también habrá una atracción de arriba hacia abajo; véase lo escrito al final del discurso que comienza “Pues los montes podrán apartarse”, acerca de “Será llamado el D'os de toda la tierra”.

וזהו ושמתי כד כד שמשותיך. שזהו ב"פ [ב' פעמים] כ"ד אתוון דבשכמל"ו [דברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד] שחרית וערבית ועיין במא"א [במאורי אור] אות דל"ת סל"ג ועיין ברבות באיכה על פסוק העיר רבתי

Y esto es “Haré tus ventanas kad kad”: esto alude a dos veces las veinticuatro letras de “Bendito sea el Nombre de la gloria de Su reino por siempre jamás”, por la mañana y por la noche. Véase Me'orei Or, letra dalet, sección 33; y véase el Midrash Rabbah sobre Eichah, acerca del versículo “la ciudad que era grande

עם נזכר הרבה בחי' כ"ד ושרשן מן כ"ד צרופי אדני ועיין מה שכתוב על פסוק ועתה יגדל נא כח אדני: por su población”: allí se mencionan muchos aspectos de veinticuatro, cuya raíz está en las veinticuatro permutaciones de [el Nombre] Ado-nai. Y véase lo escrito acerca del versículo “Y ahora, que se acreciente el poder de Ado-nai”.

49 ה ואעפ"כ [ואף על פי כן] נמנו וגמרו דנוח לו לאדם שלא נברא והיה נשאר בבחי' טהורה היא ומ"ש והנה טוב מאד לק"מ [לא קשה מידי].

5. Sin embargo, contaron los votos y concluyeron que es más conveniente para el hombre no haber sido creado y haber permanecido en el nivel de “ella es pura”. Y en cuanto a lo que está escrito: “Y he aquí que era muy bueno”, no hay ninguna dificultad.

דהנה בלא"ה [בלאו הכי] צ"ל זה הפסוק שהרי אנו רואים בבריאת הנבראים הצח"מ [הצומח חי מדבר] שיש מהן שנבראו לא בשביל עצמן לבד כ"א בשביל לשמש דאדם.

Pues, de todos modos, este versículo requiere explicación. Vemos que, entre los seres vegetales, animales y humanos creados, algunos no fueron creados únicamente para sí mismos, sino también para servir al hombre.

כמו בריאת הסוסים הוא בשביל שיהיה האדם רוכב עליו ויהיה נושא בני אדם א"כ נברא רק בדרך טפל לגבי העיקר והרבה נבראים רובם כיוצא בו.

Por ejemplo, los caballos fueron creados para que el hombre los montara y para que transportaran personas. Siendo así, [el caballo] fue creado únicamente como algo secundario respecto de lo principal; y muchos seres creados —la mayoría de ellos— son como este.

50 והרי כתיב את כל אשר עשה והנה טוב מאד. והענין כי גם להסוס מגיע תועלת ותיקון ממה

Sin embargo, está escrito: "Todo lo que había hecho, y he aquí que era muy bueno". La idea es que también el caballo obtiene beneficio y rectificación de

שהוא מרכבה להאדם הן בגשמיות שהאדם מספיק לו מזונו בטוב והעיקר ברוחניות שהחיות שבו מתברר עי"ז ואצ"ל [ואין צריך לומר] בהמאכל שהאדם אוכל שנכלל בפנימית ממש.

ser una montura para el hombre: tanto en lo físico, pues el hombre le proporciona alimento en abundancia, como, principalmente, en lo espiritual, pues la fuerza vital que hay en él se refina por medio de esto; y, ni que decir, el alimento que come el hombre, que se incorpora verdaderamente a su interior.

51 וכמו הלבושים שהאדם נושא. אבל מ"מ עיקר המכוון בבריאת הסוס עד"מ אינו בשביל התועלת המגיע לו כ"א זהו דרך טפל כדי שלא לקפח שכר כל בריה אלא המכוון בבריאתו הוא בשביל טובת האדם.

Y lo mismo ocurre con las vestimentas que una persona lleva. Sin embargo, el propósito principal de la creación del caballo, por ejemplo, no es el beneficio que este obtiene; eso es solo algo secundario, para no privar de su recompensa a ninguna criatura. Más bien, el propósito de su creación es el bien del hombre.

וגדולה מזו מצינו שארז"ל [שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] ע"פ כי זה כל האדם כל העולם כולו לא נברא אלא לצוות לזה בפ"ק [בפרק קמא] דברכות (ד"ו סע"ב [סוף עמוד ב]) והאריך בזה הרמב"ם [הרבי משה בן מימון] בהקדמתו לפי המשניות.

Y encontramos algo aún más notable: acerca del versículo «Porque esto es todo el hombre», nuestros Sabios, de bendita memoria, dijeron: «El mundo entero fue creado únicamente para acompañar a este», en el primer capítulo de Berachos (p. 6, final del lado b); y el Rambam desarrolló esta idea en su introducción al Comentario sobre la Mishná.

(ועיין מזה בכוזרי מ"א [מאמר א'] סי' צ"ה וסי' ק"ג וסי' קי"א ובמ"ב סי' י"ד וסי' מ"ד).

(Véase sobre esto el Kuzari, Ensayo 1, secciones 95, 103 y 111, y Ensayo 2, secciones 14 y 44.)

ועיין ברבות במדבר פרשה ג' א"ר [אמר רבי] לוי אתה מוצא דברים הרבה ברא הקב"ה בעולם ובירר לו אחד מהן ברא הקב"ה ז' ימים ובחר בשבת כו'

Y véase Midrash Rabbah sobre Bamidbar, sección 3: «Dijo Rabí Levi: Encontramos que el Santo, bendito sea, creó muchas cosas en el mundo y eligió una de ellas para Sí: el Santo, bendito sea, creó siete días y eligió Shabat», etc.;

ע"ש ובפ' אחרי ר"פ כ"ב ואם כן הוא בנבראים עצמן עאכ"ו [על אחת כמה וכמה] בנבראים לגבי הכורא. דמקרא מלא כתיב ולכבודי בראתיו.

véase allí; y en Parshas Acharei, al comienzo de la sección 22. Y si esto es así entre los seres creados mismos, ¡cuánto más entre los seres creados en relación con el Creador! Pues un versículo explícito dice: «Y para Mi gloria lo creé».

52 וכתוב כל פעל ה' למענהו. וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] ספ"ו דאבות כל מה שברא הקב"ה לא בראו אלא לכבודו

Y está escrito: "Havaíá hizo todo para Su propio propósito". Y, como dijeron nuestros Sabios, de bendita memoria, al final del capítulo 6 de Avot: "Todo lo que el Santo, bendito sea, creó, lo creó únicamente para Su gloria".

א"כ תכלית המכוון בבריאת האדם אינו בשביל האדם עצמו לבד אף שבאמת עלייתו נפלאה מאד. עכ"ז [עם כל זה] לא זו לבד הוא תכלית המכוון כ"א לכבודו ית'.

Si es así, el propósito último de la creación del hombre no es únicamente el hombre mismo. Aunque, en verdad, su elevación es sumamente maravillosa, no obstante, esto por sí solo no constituye el propósito último, sino Su gloria, bendito sea.

53 ולהיות ישמה ה' במעשיו לויתן זה יצרת לשחק בו. וזהו שארז"ל [שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] במשנה סוף קדושין שהם לא נבראו אלא לשמשני ואני נבראתי לשמש את קוני.

Y para que «Havaia se alegre en Sus obras»: «Leviatán, que formaste para jugar con él». Esto es lo que dijeron nuestros Sabios, de bendita memoria, en la Mishná al final de Kiddushin: «Ellos fueron creados únicamente para servirme, y yo fui creado para servir a mi Hacedor».

הרי כמו שבריאת הבעלי חיים הוא רק דרך טפל בשביל לשמש את האדם אלא שאעפ"כ [שאף על פי כן] יש להן שכר טוב על זה. כך עד"ז בריאת האדם הוא לכבודו ית' ולכן נאמר לסוסתי ברכבי פרעה דמיתך רעיתי.

Así, del mismo modo que la creación de los animales es solo algo secundario, pues su propósito es servir al hombre, aunque, aun así, reciben por ello una buena recompensa, también la creación del hombre tiene como propósito, de manera análoga, Su gloria, bendito sea. Por eso está dicho: «A una yegua entre los carros del Faraón te he comparado, amada mía».

54 ועמ"ש מזה בשיר השירים סד"ה לסוסתי ברכבי. ועד"ז אמרו ברכות ר"פ דברים. כדבורים היו בני מה הדבורה הזאת כל מה

Véase lo que se escribió sobre esto en Shir HaShirim, al final del discurso que comienza “Como una yegua entre los carros”. Y en esta misma línea dijeron en el Midrash Rabbah, al comienzo de Devarim: “Mis hijos eran como abejas: así como esta abeja, todo lo que

שהיא מסגלת מסגלת לבעליה כך כל מה שישראל מסגלין מצות ומעשים טובים הם מסגלין לאביהם שבשמים. וה"ע [וזהו ענין] התענוג עליון שעשוע המלך בעצמותו מקיום התורה והמצות.

reúne, lo reúne para su dueño, así todo lo que Israel reúne —mitzvot y buenas obras— lo reúne para su Padre en el cielo”. Y este es el deleite supremo, el deleite del Rey en Su esencia misma, que proviene del cumplimiento de la Torá y las mitzvot.

55 ומי"מ להאדם מגיע שכר טוב לאין קץ וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] יפה שעה אחת של קורת רוח בעוה"ב [בעולם הבא] מכל חיי העוה"ז.

Sin embargo, el hombre recibe una recompensa buena e interminable, como dijeron nuestros Sabios, de bendita memoria: "Mejor es una hora de sosiego en el Mundo Venidero que toda la vida de este mundo".

אך עכ"ז [עם כל זה] זהו בחי' טפל לגבי שעשוע המלך בעצמותו. ולכן נמשל המשכה זו לבחי' ושער רישיה

Pero, aun así, esto es un aspecto secundario en comparación con el deleite del Rey en Su propia esencia. Por eso, esta atracción hacia abajo se compara con el aspecto de "y el cabello de Su cabeza":

כמו שאין ערוך השערות לגבי עצם המוח עד"מ כך אין ערוך גילוי התענוג ושכר מצוה הנמשך ומתגלה לנשמות לגבי עצם תענוג העליון שהיא עצם המצוה.

así como, a modo de analogía, los cabellos no guardan comparación con la esencia del cerebro, tampoco la revelación del deleite y la recompensa de una mitzvá, que se atrae y se revela a las almas, guarda comparación con la esencia del deleite supremo, que es la esencia de la mitzvá.

56 ולכן יפה שעה אחת בתשובה ומע"ט [ומעשים טובים] בעוה"ז מכל חיי העוה"ב [העולם הבא]. וזהו שנמנו וגמרו שנוח לו לאדם שלא נברא. ולא אמרו ח"ו [חס ושלום] טוב לו שלא נברא.

Por lo tanto, «es mejor una hora de teshuvá y buenas acciones en este mundo que toda la vida del Mundo Venidero». Y por eso contaron y concluyeron que es más cómodo para el hombre no haber sido creado; y no dijeron, D'os libre, que es mejor para él no haber sido creado.

דזה א"א לומר שהרי הירידה והבריאה מבחי' טהורה היא לבחי' בראת יצרת נפחת בי היא בשביל עלייה גדולה ונפלאה לאין קץ לבחי' קדש העליון שלמעלה מעלה ממדרגת טהורה כנ"ל ולכן נאמר אמרו צדיק כי טוב.

Pues es imposible decir eso, ya que el descenso y la creación desde el nivel de «es pura» al nivel de «me creaste, me formaste, insuflaste en mí» tienen por propósito un ascenso grande y maravillosamente infinito, al nivel de lo «santo» supremo, que está muy, muy por encima del nivel de «pura», como se mencionó arriba. Por eso está dicho: «Digan del justo que es bueno».

מה רב טובך אשר צפנת ליראיך. אלא שעכ"ז [שעם כל זה] לא זה לבד הוא תכלית המכוון בבריאתו.

«Cuán grande es Tu bondad, que has reservado para quienes Te temen!». Sin embargo, aun así, esto por sí solo no es el propósito último de su creación,

אלא שיהיה בבחי' לסוסתי ברכבי כו' וכדבורה הזאת כו' כנ"ל ולא יעבוד לגרמיה ולקבל פרס.

sino que esté en el nivel de «A mi yegua entre los carros», etc., y como esta abeja, etc., como se mencionó arriba, y que no sirva para sí mismo ni para recibir recompensa.

57 וע"כ אמרו שנוח וקל הי' [היה] לו שלא נברא אף שישאר בבחי' טהורה היא משיכנס בתוך המלחמה עצומה עם היצה"ר [היצר הרע] ולואי שתהא יציאתו כביאתו.

Por eso dijeron que le habría resultado cómodo y fácil no haber sido creado, aunque permaneciera en el nivel de «pura es», antes que entrar en la tremenda guerra contra la inclinación al mal; y «ojalá que su salida sea como su llegada».

ולכן עכשיו שנברא יפשפש במעשיו דהיינו שידע שנברא לכבודו ית' לשמש את קונו כו' ואזי יזכה לרב טוב הצפון כו'. ועתידיים צדיקים שיאמרו לפניהם קדוש כו':

Y por eso, ahora que ha sido creado, «que examine sus actos»; es decir, que sepa que fue creado para Su gloria, bendito sea, para servir a su Creador, etc.; entonces merecerá el gran bien reservado, etc. «Y en el futuro los justos tendrán que se diga ante ellos: "Santo", etc.»

LikuteiTorah.com
LA PARASHÁ JASÍDICA

Sobre esta edición

Esta edición contiene el texto hebreo y la traducción al español.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Nuestra traducción al español, hecha de nuestra traducción inglesa del hebreo, sin las notas de Kehot: CC BY 4.0.

Esta edición en su conjunto: CC BY-NC 4.0. Puede copiarse, imprimirse y compartirse libremente, citando a Kehot Publication Society y likuteitorah.com; no puede venderse. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

La traducción al español se hizo desde la edición en inglés de likuteitorah.com con ayuda de IA (openai/gpt-6-luna-pro:batch), con el hebreo al lado para cotejar; todavía no la revisó un editor humano. Coteja con el hebreo todo lo importante.

El Rebe pidió que los maamarim de la parashá de la semana, la «Parashá jasídica», se estudien durante esa semana, repartidos en sus siete días (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Por qué estudiarla y las brajot del Rebe: likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

Un proyecto gratuito y sin fines de lucro; aquí no se vende nada. Sin afiliación con Kehot, Sefaria ni la Biblioteca de Lubavitch. © likuteitorah.com

De likuteitorah.com/es/likutei-torah/reeh/7/

DEDICADO EN HONOR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

El padre del Rebe, Reb Levi Itzjak